Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Regională Hunedoara

Citiți în pag. 6-7

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Mări și oceane

Semnele de întrebare ale Pacificului

•••

Tunelul de sub Canalul Mînecii

•••

Ciudățeniile Aralului

ANUL XX
23
(1003)
6 iunie 1964
12 pagini, 1 leu

ÎN ACEST NUMĂR:

Metamorfozarea noțiunilor

„Cercetători" și „căpitani"

de Petre Mohor

(pag. 3)

Două schițe de Vladimir Solouhin

O lecție aspră

Pe sub poartă

(pag. 5)

★ FILMUL ★

(pag. 9)

In jurul lumii

Masatecii locuiesc în junglă

de V. Cicikov

(pag. 10)

Farmecul tehnicii și al tinereții

memento

I. SÎCEV

Fără cuvinte

la asaltul „cosmosului" geologic

La cîteva zeci de kilometri adîncime sub pămînt începe un tărîm completamente necunoscut şi tot atît de puţin explorat ca planetele din alte sisteme solare. Căci a ajunge acolo e tot atît de greu ca a face o călătorie spre alţi aştri (vezi „Veac nou", nr. 19, din 8 mai a.c.).

Studierea acestei zone a globului nostru ar avea nu numai un interes ştiinţific, ci şi unul practic, dat fiind că savanţi din multe ţări socotesc că s-ar putea descoperi noi zăcăminte de minerale şi bogate izvoare de energie. Dar, încă o dată, lucrul e mai uşor de gîndit decît de realizat, întrucît cele mai adînci puţuri perforate pînă acum n-au putut depăşi adîncimea de şapte kilometri. Tocmai de aceea savanţii au şi hotărît să-şi reunească eforturile pentru a porni la asaltul „cosmosului" geologic.

La jumătatea lui mai a avut loc la Moscova o şedinţă a Comitetului internaţional al proiectului „mantiei superioare" a Pămîntului, convocată din iniţiativa Uniunii internaţionale geodezice, geofizice şi geografice şi a Comitetului geofizic sovietic de pe lîngă Academia de Ştiinţe a U.R.S.S.

„Mantia superioară" a Terrei este stratul de 1 000 de kilometri aflat imediat sub scoarţa terestră. Descifrarea enigmelor ei ar putea duce la elucidarea definitivă a misterului formării continentelor, oceanelor, lanţurilor de munţi, ar îngădui cunoaşterea mecanismului mişcărilor scoarţei terestre, al producerii cutremurelor de pămînt şi al erupţiilor vulcanice, al formării mineralelor etc. Studiul acestor fenomene cere o muncă comună a unor savanţi din cele mai diverse ramuri ale ştiinţei. Iar cum obiectul de cercetare este planeta noastră în întregimea ei, proiectul „mantiei superioare" trebuie să fie prin însuşi natura lui o acţiune internaţională. Şi, într-adevăr, la reuniunea amintită au participat oameni de ştiinţă din 40 de ţări.

Şedinţa Comitetului internaţional a precizat planurile de cercetări şi a definit direcţiile în care se poate spera că se vor dobîndi cele mai bune rezultate.

S-a convenit astfel să se treacă la studierea zonelor de mari depresiuni ale scoarţei terestre şi a zonelor intermediare dintre continente şi oceane, precum şi la o cercetare minuţioasă a mişcărilor scoarţei terestre cunoscute sub numele de „maree terestre".

m. v.

„producţie" de... venin

Sosirea lui B. Kirsanov, directorul filialei kirghize a centrului zoologic, care aduce la Moscova tot felul de animale sălbatice, nu mai provoacă demult senzaţie în rîndurile personalului care deserveşte aeroporturile capitalei sovietice.

Zilele trecute Kirsanov i-a uimit totuşi pe cei care îl cunosc, din cauză că tot „bagajul" lui încăpea într-o singură palmă. Era o cutiuţă cam de mărimea unei cutii de chibrituri. Dar conţinutul ei — a arătat Kirsanov — valora mai bine de 50 000 de ruble, adică o sumă mai mult decît respectabilă.

Ce cuprindea dar cutiuţa?

— Producţia lunară a terrarium-ului nostru — a explicat Kirsanov. Am adus venin de şarpe.

Se ştie, într-adevăr, că veninul de şarpe intră în compoziţia unor medicamente foarte preţioase pentru combaterea reumatismului şi sciaticii, după cum serveşte şi la fabricarea de antidoturi în cazurile de muşcături. Pentru toate aceste motive veninul de şarpe are mare căutare în industria farmaceutică.

Terrarium-ul pe care-l conduce B. Kirsanov cuprinde circa 30 000 de şerpi extrem de veninoşi din Asia Centrală şi din regiunile sudice ale U.R.S.S.: cobre şi vipere de toate soiurile. Muşcătura acestor reptile este deobicei mortală dacă nu se iau imediat măsuri. În doze mici, însă, veninul de şarpe este un mijloc curativ.

El este obţinut relativ uşor: şarpele, prins şi ţinut bine, este pus să muşte o placă de material plastic. Muşcînd, şarpele lasă pe placă picături de venin, care sînt uscate şi devin astfel nişte cristale abia perceptibile. Încît nu e de mirare că o „producţie" de venin care poate fi suficientă pentru un milion de doze încape în palma unei singure mîini.

s. g.

colecţionarii de monete

Numărul celor care împărtăşesc pasiunea numismatică nu este prea ridicat în U.R.S.S. — colecţionarii de timbre sau de etichete ale cutiilor de chibrituri îi întrec cu mult. Aceasta nu înseamnă că cei care strîng monete, deşi mai puţini, nu depun şi ei o vie activitate.

În fiecare săptămînă, la Asociaţia colecţionarilor din Moscova are loc o şedinţă a numismaţilor, la care se prezintă comunicări şi rapoarte şi se fac schimburi de monete. Printre colecţionari, unii se interesează de monetele din lumea întreagă, indiferent de epoca în care au fost emise. Alţii, însă, se specializează. David Moşneaghin, de exemplu, adună numai monete antice, Alexei Stimasov este preocupat de medalii de o formă neobişnuită (patrate, ovale, hexagonale) sau făcute din materiale deosebite (porţelan, aramă etc.) Evgheni Zlobin colecţionează monete din cele două Americi iar Valerian Arţimovici posedă cea mai mare colecţie de insigne din întreaga Uniune Sovietică.

Numismaţii amatori sînt preocupaţi numai de monetele care şi-au pierdut valoarea în viaţa de fiecare zi. Deosebit de cotaţi sînt banii în valoare de 50 de copeici şi de o rublă cu efigiile împărăteselor Elisabeta şi Ecaterina a II-a. Plăcîndu-le să joace cărţi cu curtenii lor, aceste suverane au emis nişte monete minuscule destinate exclusiv acestui scop.

În ajutorul colecţionarilor a fost publicat un buletin numismatic care cuprinde descrierea amănunţită a 687 de monete şi medalii sovietice.

Nikolai Navolocikin, scriitor din Habarovsk, care în orele lui libere este un numismat fervent, a găsit o... sursă specială de aprovizionare: ţărmul Pacificului. În nisipul de pe mal el a descoperit în repetate rînduri monete vechi de argint, care provin de pe urma naufragiilor suferite de o serie de corăbii cu pînze în apropierea coastei, la sfîrşitul secolului al XVIII-lea. Printre aceste vase se numără „Sfîntul Gheorghe", „Speranţa" şi „Sfînta Ioana". Acesta din urmă avea la bord monete de argint în valoare de 10 000 de ruble, care sînt recuperate încetul cu încetul de către locuitorii Extremului Orient sovietic, graţie fluxului şi refluxului.

Pentru cititorii noştri, doritori eventual să facă schimburi cu numismaţii sovietici, iată şi adresa la care trebuie să scrie: Asociaţia colecţionarilor, Moscova, strada Gorki nr. 12.

p. r.

tunul de la akademgorodok

Acum cîţiva ani, cînd a luat fiinţă Akademgorodok, cetatea ştiinţei de lîngă Novosibirsk, numele fizicianului Bogdan Voiţehovski n-a întîrziat să apară pe lista celor dornici să lucreze acolo. Gestul era semnificativ. Căci numai un îndrăgostit de profesia sa putea să reacţioneze cu atîta promptitudine şi entuziasm la invitaţia de a se „transplanta" la sute de kilometri de Moscova pentru a începe, propriu zis, o viaţă nouă. Viaţa neasemuit de plină, bogată în bucurii şi necazuri a celor ce militează în primele linii ale cercetării ştiinţifice şi i se dăruiesc pe de-a-ntregul.

...Tihna laboratoarelor străjuite de pinii siberieni e aparentă. Goana după „icşi" şi „igreci" se desfăşoară în tăcere, dar ferestrele luminate pînă noaptea tîrziu sînt martorele muncii încordate la capătul căreia se află o descoperire nouă.

Nici un cercetător nu-şi drămuieşte timpul cînd e vorba de rezolvarea unei probleme pasionante. Nu şi l-a drămuit nici doctorul în ştiinţe fizico-matematice Bogdan Voiţehovski cînd a pornit la realizarea îndrăzneţei sale idei: construirea unui aruncător de apă la mare presiune. Desigur că pentru neiniţiaţi denumirea nu spune mare lucru. Să ne închipuim, aşadar, un aparat format dintr-un cilindru de oţel, cîteva tuburi subţiri şi unul mai gros, cam cît o ţeavă de tun. De altfel, întreaga construcţie aminteşte pe aceea a unui tun, decît că începe să funcţioneze nu la comanda „foc", ci... „apă"! Efectul comenzii e un jet puternic de apă în stare să găurească o placă groasă de oţel, beton sau granit.

Primele experienţe, efectuate în bazinul carbonifer al Kuznetkului şi menite să demonstreze calităţile practice ale aruncătorului de apă, au fost întîmpinate de mineri cu o explozie de entuziasm. Tăind cu uşurinţă stratul de cărbune, aruncătorul a făcut să crească productivitatea muncii de 10 ori. Pe atunci jetul de apă ţîşnea la o presiune de 1 000 de atmosfere. Astăzi aparatul lui Voiţehovski funcţionează la presiunea de 6 000 de atmosfere. Să fie aceasta o limită? Savantul susţine că nu şi crede că ar fi posibilă realizarea unui aruncător de apă cu fantastica putere de 50 000 de atmosfere!

Iată de ce lumina din ferestrele laboratorului de hidrodinamică nu se stinge pînă noaptea tîrziu. Adesea pînă în zori. Un fapt care nu miră pe nimeni în cetatea ştiinţei de lîngă Novosibirsk, unde pasiunea căutării şi a descoperirii nu se stinge niciodată.

d. c.

locul naşterii — văzduhul

Zilele trecute, un avion „Tu-114" a pornit în cursa obişnuită fără escală Habarovsk-Moscova cu 150 de călători la bord, dar a aterizat pe aeroportul Vnukovo cu 152 de călători. Cum de a fost posibil acest lucru? Să se fi întîmplat o minune? Să fim serioşi, doar ne aflăm în a doua jumătate a secolului XX.

Lucrurile au stat mult mai simplu. Primul călător în plus a apărut pe lume în timp ce avionul zbura deasupra Eniseiului, la o înălţime de 9 000 de metri şi cu o viteză de 800 de kilometri pe oră. El a căpătat imediat numele de Nikolai, în cinstea comandantului navei, Nikolai Gheorghievici Klimov. Iar al doilea, geamănul său, micul cetăţean Alioşa şi-a făcut apariţia deasupra Bratsk-ului. Din primele clipe fericita mamă, Svetlana Ivanovna Altuhova, originară din Komsomolsk pe Amur a primit toate îngrijirile necesare din partea celor două doctoriţe aflate întîmplător la bordul avionului, ca şi din partea stewardeselor.

După două ore de agitaţie şi încordare, călătorii şi echipajul au ţinut o „adunare generală", în care s-au strîns bani pentru cadourile gemenilor. Între timp aeroportul Vnukovo interceptase următoarea radiogramă: „La bordul navei s-au născut doi gemeni, băieţi. Starea mamei şi a copiilor e bună. Sosim conform graficului". Drept care personalul aeroportului a luat măsurile necesare. Iar cînd avionul a ajuns deasupra aeroportului, spre pistă se şi îndrepta o escortă de onoare: un autobuz, o maşină a salvării şi, bineînţeles, un cărucior cu două locuri.

Se spune că pe undeva s-ar fi statornicit tradiţia că cine se naşte la bordul unei nave aeriene are dreptul să călătorească toată viaţa gratuit cu avionul. Desigur, însă, că societăţile aeriene care au recurs la acest mijloc de reclamă nu sînt în pierdere. Astfel de cazuri se întîmplă foarte rar. Dar se întîmplă!

g. b.

roşiile hidrocentralelor

Decorul: o hidrocentrală electrică în Siberia. Aceasta este menirea principală a construcţiei. Dar în cadrul ei se mai află şi ceea ce muncitorii numesc „o fabrică automată de legume". Aci termometrul arată o temperatură de peste 24 de grade (deasupra lui 0, evident!) şi domneşte o lumină puternică, furnizată de becuri incandescente de 300 de waţi, prevăzute cu oglinzi. Între becuri şi răsadurile de roşii se găsesc plăci de sticlă, pe care apa şiroieşte continuu, pentru a feri plantele de supraîncălzirea pe care ar putea-o provoca razele infraroşii.

Lumina nu este aceeaşi în tot cursul celor 24 de ore. Noaptea, roşiile sînt lăsate „să doarmă" în întuneric şi la o temperatură ceva mai scăzută. Dimineaţa un microtermometru cu semiconductori provoacă în mod automat aprinderea luminilor şi creşterea temperaturii.

Dar pămîntul? Pămîntul lipseşte cu desăvîrşire. El este înlocuit cu keramsita, o piatră artificială obţinută prin coacerea argilei. În felul acesta terenul de cultură este steril, nu există nici paraziţi nici bolărilor, iar hrănirea plantelor se face prin umplerea automată a keramsitei, de două ori pe zi, cu soluţii nutritive.

Este remarcabil faptul că roşiile astfel obţinute au un parfum puternic şi un gust delicios. Cît despre latura cantitativă a producţiei ajunge probabil să menţionăm că se obţin 20 de kilograme pe metru pătrat. În sfîrşit, cantitatea de zahăr şi mai ales cea de vitamine conţinută în fiecare din aceste tomate este de cîteva ori mai mare decît a roşiilor cultivate în cele mai sudice regiuni ale Uniunii Sovietice.

g. n.

Abonaţi-vă la „VEAC NOU"

Preţul abonamentelor:

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.

Metamorfozarea noțiunilor

„Cercetători" și „căpitani"

În elanul constructiv al oamenilor sovietici rezultatele se înregistrează în zilele noastre și prin transformările produse în însăși personalitatea celor ce le înfăptuiesc cu brațele și cu mintea. Fără îndoială că tehnica avansată și tehnologia nouă, bazată pe ultimele date ale științei contemporane, constituie un ajutor de prim ordin în procesul de înălțare a noi și noi obiective industriale, de înfăptuire a unor cuceriri epocale. Totuși, contribuția directă a omului, permanenta lui intervenție activă, creatoare, sînt hotărîtoare, fie că e vorba de o inovație introdusă la o mașină oarecare sau de corectarea traiectoriei unei nave cosmice.

Ceea ce constituie secretul succeselor este tocmai această colaborare largă dintre mașină și om, dintre forță și inteligență. Vechiul sistem de lucru, cînd muncitorul era subordonat mașinii, sau cînd activitatea lui se desfășura în mod mecanic, după legi fixe și inflexibile, este astăzi abolit. Prezența omului, acțiunea lui vie, transformatoare, se fac simțite în orice domeniu și în orice împrejurare, datorită faptului că inteligența sa nu mai este, ca în alte vremuri, o virtualitate remorcată de mecanisme, ci a devenit o entitate ce-și manifestă inițiativa în fiecare clipă și în fiecare act de producție. Aici își găsește explicația și faptul că multe noțiuni consacrate de altă dată au căpătat valori și semnificații noi, adesea surprinzătoare.

Să luăm, de pildă, noțiunea de cercetător. **În general, sau mai bine zis în limbajul de pînă acum, cercetătorul este definit ca un om de știință, ca un reprezentant al muncii intelectuale. Iată însă că în socialism a apărut o noțiune nouă, aceea de** muncitor-cercetător, **fără ca aceste două cuvinte să-și piardă sensul lor determinat. Muncitorul-cercetător este muncitorul care nu se limitează la simpla efectuare a unei sarcini prestabilite, el studiază procesul de lucru, caută soluții mai bune, își dă avizul și face propuneri pentru îmbunătățirea muncii și a produsului, cu alte cuvinte contribuie cu inteligența sa la dezvoltarea procesului de producție. La Uzina de anvelope din Kirov există un dosar voluminos cuprinzînd „jurnale ale muncitorilor-cercetători", adică expuneri amănunțite pe teme de producție făcute de muncitori, îndeosebi tineri, cu scopul de a-și concretiza opiniile și rezultatele experienței lor obținute în cadrul studierii unei anumite probleme. Fiecare „jurnal" e alcătuit din două capitole: „Scopul lucrării" și „Programul de efectuare a lucrării". Muncitorilor-cercetători de la Uzina de anvelope din Kirov li s-a cerut să experimenteze un amestec nou pentru confecționarea camerelor de aer și să-și exprime părerea asupra rezultatului obținut. Ei au fost solicitați să refere asupra calităților noului amestec experimental, să efectueze asamblarea de probă a anvelopelor experimentale și să caracterizeze particularitățile tehnologice ale cauciucului rezultat din noul amestec, să-și dea avizul asupra dozajului, să facă propuneri cu privire la îmbunătățirea producției de mase a anvelopelor etc., etc. „Jurnalele" întocmite în cursul experimentărilor sînt pline de observații și propuneri formulate în termeni asemănători cu aceia ai candidaților în științe sau ai laboranților. „Sînt de părere că", „socotesc necesar să", „după opinia mea", „propun", „consider", „avizez", asemenea expresii întrebuințate de muncitorii chemați să dea sprijinul lor tehnicienilor calificați le conferă pe bună dreptate titlul de cercetători.**

O altă noțiune care a căpătat o semnificație nouă este aceea de stat major. După cum se știe, statul major al unei unități militare întocmește planurile și decide victoria într-o acțiune tactică sau strategică. Prin analogie cu acesta, în numeroase întreprinderi industriale sovietice a luat ființă un stat major al septenalului din uzină, **care își are partea sa de contribuție la realizarea și depășirea planului de producție. La Uzina de mașini-unelte „Sergo Ordjonikidze" din Moscova funcționează un astfel de stat major comsomolist al septenalului, a cărui operativitate a dat rezultate remarcabile. În cadrul acestui stat major al septenalului din uzină, comsomoliștii organizează raiduri și controale, țin discuții, fac propuneri, în așa fel încît sarcinile de plan sînt îndeplinite înainte de termen și în condițiuni optime. Cînd, spre exemplu, uzina de tractoare din Volgograd a înaintat uzinei de mașini-unelte din Moscova comanda unei linii automate pentru fabricarea tractoarelor, tinerii muncitori de la „Sergo Ordjonikidze" s-au întrunit la statul major al septenalului din uzină și au dezbătut pe larg însemnătatea comenzii primite, făcînd legătura între producția de mașini-unelte a uzinei lor și producția de tractoare a uzinei din Volgograd. În consecință, ei au depus eforturi pentru a preda înainte de termen comanda primită și a contribui astfel la asigurarea unui succes imediat ce se încadrează în marea luptă pentru victoria comunismului în întreaga țară.**

În această acțiune s-au relevat mulți muncitori tineri, care au devenit apoi conducători ai sectoarelor de producție, adevărați căpitani ai producției, cum li se spune — altă noțiune al cărei vechi termen a căpătat acum o definiție nouă, adaptată condițiilor specifice în perioada de construire a comunismului.

Asemenea metamorfozări ale noțiunilor implică nu numai o transformare a limbajului, dar și o dezvoltare a oamenilor, o îmbogățire a lor pe linia cunoștințelor și a productivității muncii. Construirea comunismului nu înseamnă numai a înălța orașe și unități industriale, ci în primul rînd a ridica oamenii la un nivel superior de unde participarea fiecăruia, cu luminile minții și avîntului său creator, răspunde la marea chemare pentru înfăptuirea unei vieți tot mai bune și mai frumoase.

Petre Mohor

Adolescentul

Kostea Jukov era un băiețel firav de 12 ani dar cu autoritate unanim recunoscută datorită hărniciei și seriozității lui mature, entuziasmului său nesecat. Într-o zi însă, o boală foarte grea l-a smuls din mijlocul colegilor și al preocupărilor atît de îndrăgite, i-a răpit cărțile, drumurile lungi ale excursiilor, mingea de fotbal. Și i-a limitat în schimb viața la patru ziduri albe și un pat de spital: întîi la Irkutsk, apoi la Moscova, apoi în Crimeea. Doctorii au chemat în ajutor cele mai moderne descoperiri ale științei medicale, dar boala s-a arătat mai tare: băiatului i-au paralizat mai întîi mîinile și picioarele, apoi i-a pierit graiul.

Au urmat cinci ani de luptă în cel mai greu examen pe care i l-a hărăzit soarta și pe care l-a absolvit cu brio. Din această perioadă a păstrat cîteva însemnări de jurnal care sînt o emoționantă autodefinire. Copilul condamnat la nemișcare scrie într-o zi: **„Azi am filozofat cu Tolea. Și noi sîntem oameni. Noi trebuie să năzuim și mai tare spre activitate, spre cunoaștere".** Dar a fi om înseamnă a avea obligații nu numai față de tine, ci și față de alții. Kostea continuă: **„Trebuie să facem ceva, cît de mic. În sanatoriu au apărut gazetele noastre pionierești, cîteva jocuri pentru cei mici. E puțin. Știm. Dar pentru a putea face acel ceva mare și important care ne așteaptă în viitor, ne umplem astăzi palmele cu bășici sîngerinde de la cîrje".**

În altă zi, pe altă pagină, un comentariu sfîșietor pe marginea unui act atît de simplu, de la sine înțeles, de elementar, cum e umblatul: **„A umbla! Cuvîntul ne obsedează. Cine ar putea crede că o operație atît de simplă cere o muncă titanică!**

Dar băiatul nu se lasă copleșit de nenorocire. Simte nevoia să gîndească asupra a tot ce face și mersul e preocuparea lui principală. Kostea nu-și pierde nimic din entuziasm, din interesul viu pentru tot ce-l înconjoară. El descoperă lumea minunată a cărților, își alege autori favoriți (**„Îmi plac Gorki, Gogol, Cehov, Heine, Ostrovski, fiindcă acești scriitori iubesc oamenii, soarele, cîntecul"**), ascultă muzică, urmărește evenimentele din Cuba, ia parte activă la destinul tînărului savant Gusev din filmul „9 zile dintr-un an", căruia ar fi gata, uitînd de propria-i boală, să-i dea măduvă osoasă. Își educă voința și autodisciplina — într-un cuvînt nu se simte nici o clipă infirm, ci se formează ca o personalitate complexă, ca un om pe deplin conștient de menirea lui în viață.

S-ar mai putea cita multe pagini din jurnalul lui Kostea Jukov. Sînt însemnări surprinzătoare prin profunzimea și maturitatea lor, prin spiritul de observație care le pătrunde. Ele ne ajută să înțelegem cum adolescentul a învins boala, și-a recîștigat, cu prețuri supraomenești, graiul, mișcarea mîinilor și a picioarelor.

Cine ar face azi o vizită la Angarsk și ar da și pe la familia Jukov, ar vedea un tînăr palid și încă slăbit, care șchioapătă de piciorul stîng, angrenat trup și suflet în tot felul de activități captivante, un tînăr de care toți întreabă, de care toți au nevoie și de care toți ascultă.

Iulia Scutaru

Geologii

Între eroism și specificul producției

Pe un mic aeroport din Siberia Occidentală pîndeam un avion care să mă ducă în taiga, în localitatea Taurovo, unde lucra o expediție geologică despre care vroiam să scriu. Deodată mi-a apărut în față un tînăr ieșit parcă direct dintr-un roman de aventuri. Înalt, bine făcut, îmbrăcat într-un costum de protecție de culoare kaki și, nu știu de ce, cu o caschetă de pilot pe cap. Cureaua porthartului îi încingea oblic pieptul lat iar la brîu îi atîrna un cuțit de vînătoare. Numai fața foarte tînără, cu ochi albaștri buni, și buzele răsfrînte copilărește, stricau stilul general.

— Teleatnikov, — s-a prezentat tînărul și pe neașteptate a răcnit peste capul meu, către nu știu cine de pe aeroport: — Alo, sir! N-ai de gînd să încarci materialele noastre? După care, lăsînd la o parte vorba aleasă, a adăugat: — Pe mine să nu mă duci cu vraja! Nu se prinde!

Așa l-am cunoscut pe Gherman Teleatnikov, șeful lucrărilor de foraj și dinamitare, președintele grupei sindicale a expediției de la Taurovo, membru în comitetul de comsomol etc. etc.

Apoi ne-am reîntîlnit la Taurovo în căsuța de bîrne afectată cantinei. De data aceasta Gherman avea o înfățișare comică: cascheta îi alunecase pe ceafă, nasul îi era julit și buzunarele umflate de cărți. Mi-am amintit ce mi-au spus muncitorii din expediție: „Gherman citește și în somn", — ceea ce nu era departe de adevăr. De dimineață, de exemplu, dăduse o raită prin expediție apucînd: să predea la magazie materialele ,să pună totul la punct pentru lucrările de a doua zi, să împace doi băieți care se luaseră la bătaie. Și, bineînțeles, a și „înghițit" din mers cîteva pagini.

I-am tras ușurel cartea din buzunarul drept. Balzac — „Pielea de sagri".

— Îți place?

— Oho! — Ochii i s-au aprins. Ce posibilitate i s-a dat omului: exprimă-ți o dorință și ți se va împlini... Dacă mie mi s-ar...

— Ce ai fi făcut?

— Ce n-aș fi făcut! Aș fi descoperit leacul împotriva cancerului, aș fi obținut albumină pe cale sintetică...

— Dar pentru dumneata personal?

— Aș fi făcut o călătorie în jurul lumii. **„Pe marea depărtată și albastră, piralii 'nalță pînzele în vînt"...** Să nu scrii asta, nu se cuvine.

— Și ce se cuvine după părerea dumitale?

— „E un băiat simplu, de-ai noștri, cu o față deschisă, bărbătească" — m-a ironizat Gherman, bîlbîindu-se puțin.

Am izbucnit amîndoi în rîs.

— Dacă am lucra așa cum se scrie uneori despre noi! Asta nu-i viață, e pilotaj de înaltă clasă. Cei slabi de înger sînt rugați să nu se bîlbîie.

— Păi și dumneata te bîlbîi — nu m-am putut stăpîni eu să-i spun.

— Specificul profesiei — mi-a explicat Gherman laconic. M-a atins o explozie... Trece... Totul trece, cum a spus un tovarăș din biblie.

...Specificul profesiei!

Cînd se fora puțul 47 materialul exploziv a fost așezat în trei rînduri de cîte zece. Primul rînd a explodat, dar celelalte au fost acoperite de pămînt și noroi lipicios. Ceea ce a urmat n-a fost eroism, ci „specificul profesiei", cum spune Gherman. Specialistul în explozii Teleatnikov s-a culcat pe burtă și s-a apucat cu multă grijă să scurme pămîntul pentru a scoate explozivele. În jur oamenii încremeniseră. Cea mai mică mișcare greșită putea să-l arunce în aer. Timpul parcă se oprise. Degetele lungi și sensibile ale lui Gherman scormoneau metodic pămîntul. Al doilea exploziv... Al treilea... Al cincilea... Cînd și ultima bucată de dinamită a fost scoasă, Gherman s-a ridicat, și-a șters fața cu mîna murdară și a dat semnalul. Lucrările au fost reluate.

Altă dată, lîngă combinatul piscicol de la Hanta-Mansiisk s-a format un zăpor de gheață care trebuia neapărat spart. Gherman a coborît cutiuța de zinc cu dinamită, dar și-a pierdut echilibrul și a căzut și el. Apa rece l-a paralizat imediat. Cu un efort supraomenesc a reușit să iasă la suprafață și s-a prins cu mîinile de marginea zăporului. Trupul îi era țeapăn și greu ca de plumb. Frigul morții a început să urce de la picioare spre inimă. Cu degetele împietrite se ținea de marginea de gheață și se gîndea cît a mai rămas pînă la explozie. Mai încolo oamenii se agitau, strigau ceva. Deodată o funie cu un laț la capăt a căzut lîngă Gherman. Dar mîinile țepene nu-l ascultau. Cu o mișcare disperată și-a întors atunci capul și a apucat lațul cu dinții petrecîndu-și-l cumva pe după subțiori. După care a simțit o zmucitură bruscă și s-a trezit afară. În urma lui a izbucnit explozia. Suflul ei l-a ajuns totuși, izbindu-l în spinare.

Altă dată, de curînd, a stins un incendiu în pădure conducînd lucrările de la 20 de metri. Genele și sprîncenele pîrlite încă nu i-au crescut de tot.

...Nu, Gherman, să nu-i invidiezi pe cei care vor descoperi — și vor descoperi! — leacul împotriva cancerului, sau vor obține albumina pe cale sintetică. În urma ta cresc sonde, clocotește aurul negru al țiței, ard flăcările albastre ale gazului. Frumos specific al producției!

Lilia Nemenova

PROCESUL DE LA NÜRNBERG (IV)

(Urmare din numărul trecut)

Wilhelm Keitel, care sta alături de el, arăta mult mai bine, deşi nici faţa lui nu trăda prea mult optimism. Avea nasul drept, bărbia bine conturată, ochi albaştri şi o mustaţă mică. Muşchii feţei îi erau încordaţi. Pe scurt, o apariţie şi gesturi tipice de militarist prusac. Purta

Keitel

o tunică cu guler de catifea, fără epoleţi. Venea la fiecare şedinţă cu o mapă groasă, plină cu hîrtii în care se afunda. Din cînd în cînd îşi chema avocatul, doctorul Nehlte şi se sfătuia cu el.

Şi acum iată-l pe Ernst Kaltenbrunner — locţiitorul lui Himmler, principalul călău al Gestapoului. Din biroul lui au pornit dispoziţiile de exterminare a milioanelor de oameni din lagărele morţii pe care le avea în subordine. Avea o figură cavalină, brăzdată de cicatrice — urme ale unor dueluri din timpul studenţiei — ochi negri, reci, nasul lung coroiat. Scruta sala de judecată cu o privire de criminal prins la locul crimei. Culme a ironiei, Kaltenbrunner fusese cîndva jurist, avocat la Viena, cu alte cuvinte membru al unei bresle care cere respectarea legilor şi aplicarea lor neabătută.

Era, poate, cel mai „dificil" acuzat. Chiar după ce fusese demascat de sute de documente incontestabile, semnate de el, şi de zeci de martori, adunîndu-şi vechea experienţă de avocat, Kaltenbrunner făcea tot ce putea ca să încîlcească lucrurile cele mai limpezi, încerca să se strecoare ca o fiară hăituită.

Alături de Kaltenbrunner şedea Alfred Rosenberg. Acesta avea un aer foarte şters. Nu se născuse în Germania ci într-o ţară baltică. Îşi petrecuse tinereţea în Rusia, urmase un institut de învăţămînt superior (mai întîi la Petersburg, apoi la Moscova) şi cunoştea bine limba rusă. Probabil că tocmai de asta şi ţinuse seama Hitler cînd îl numise „ministru al Reichului pentru problemele teritoriilor ocupate din răsărit". Sfîrşitul războiului îl găsise la Flensburg, unde se instalase ultimul guvern al celui de al treilea Reich. Într-o zi s-a îmbătat de supărare şi şi-a rupt un picior, drept care a fost internat în spital. De acolo fusese adus la Nürnberg. Aşa a apărut în faţa judecăţii principalul „filozof" hitlerist şi ministru al Reichului.

Hans Franck, „superjuristul" partidului nazist, fusese avocatul lui Adolf Hitler în procesul de la München, după eşecul putch-ului din 1923, apoi principalul jurisconsult al partidului nazist în timpul luptei pentru putere şi după cucerirea acesteia. În cursul războiului avusese funcţia de guvernator general al Poloniei ocupate. La Nürnberg, avocatul de la München al lui Hitler s-a grăbit să devină un acuzator al lui : a fost, poate, cel dintîi acuzat care a început să demaşte cu mult zel pe Hitler, nazismul şi pe colegii lui. În timp ce asculta depoziţiile martorilor şi privea pe ecran filme documentare despre atrocităţile fasciştilor, prezentate de acuzare, Franck a izbucnit în hohote de plîns. Să fi fost la mijloc numai perfidie, o încercare disperată de a-şi scăpa jalnica viaţă printr-o aparentă căinţă ? Ori poate că într-adevăr sufletul acestui om a fost cuprins de deprimare ? Vom mai reveni, însă, asupra acestei probleme. Oricum ar sta lucrurile, anii de cruntă teroare dezlănţuită pe pămîntul Poloniei îi dădeau suficiente temeiuri ca să-şi plîngă la Nürnberg destinul implacabil.

Lîngă Franck şedea Wilhelm Frick, unul din cei mai vechi membri ai partidului nazist, conducătorul fracţiunii acestui partid în Reichstag încă înainte de cucerirea puterii, apoi ministru de interne şi în ultimii ani guvernator german al Boemiei şi Moraviei. Avea peste şaizeci de ani. În ministerul lui se elaboraseră barbarele legi rasiste, care serviseră apoi ca „bază juridică" pentru persecutarea şi exterminarea unor popoare întregi.

Urma apoi Streicher. Era poate una din cele mai odioase figuri, chiar şi într-o clică atît de dezgustătoare. El fusese acela care inoculase în conştiinţa unei generaţii întregi de germani otrava antisemitismului, el îndemnase la persecutarea activă a evreilor, întrecînd prin fanatismul lui, plin de ură faţă de oameni, pe toate celelalte căpetenii fasciste.

Walter Funck, vecinul lui Streicher, era extrem de indignat că fusese aşezat „alături de acest degenerat, de acest antisemit feroce". Scund, gras, chel şi cu privirea veşnic somnoroasă de şarpe boa, fostul ministru al economiei şi preşedinte al băncii Reichului nu voia să aibă nimic de-a face cu Streicher. Dar cînd procurorii au început să-i amintească lui Funck de modul în care completase el rezervele de aur ale Băncii Reichului cu inele, coroane dentare şi alte obiecte preţioase luate victimelor de la Auschwitz şi Maidanek, Julius Streicher a zîmbit sardonic.

Iată-l pe Hjalmar Schacht, omul fără de care n-ar fi existat Hitler şi Göring, Hess şi Rosenberg, Funck şi Streicher. În calitate de reprezentant cu depline puteri al capitalului monopolist german, finanţase copios partidul hitlerist şi înarmările, ajutîndu-l pe Hitler să vină la putere şi să dezlănţuie cel de-al doilea război mondial.

La fel de pitoresc era şi rîndul al doilea, în care se aflau piraţi care încălcaseră toate legile şi tradiţiile războiului maritim — grossadmiralii Dönitz şi Raeder. Alături de ei şedea Baldur von Schirach, conducătorul „Hitlerjugend"-ului, un om care otrăvise ani de-a rîndul conştiinţa tineretului german, transformîndu-l într-un instrument docil al regimului nazist.

Dar cine era omul cu chelie şi mustaţă à la Hitler, care se folosea de orice prilej ca să vorbească despre originea sa muncitorească ? În ultimul lui cuvînt el declara : „Provin din cu totul alt mediu decît oamenii care se află alături de mine în banca acuzaţilor. În adîncul conştiinţei mele am rămas marinar şi muncitor. Am fost şi sînt mîndru de faptul că soţia mea e fiica unui muncitor care a fost şi este social-democrat". Dar întreaga omenire cunoştea faptul pe care Fritz Sauckel preferase să-l treacă sub tăcere şi anume că el fusese cel mai crud negustor de sclavi din istorie. Ca „împuternicit general pentru procurarea forţei de muncă", mînase milioane de oameni la muncă forţată în Germania şi făcuse totul pentru ca ei să trudească acolo pînă la epuizare totală.

Lîngă Sauckel şedea Jodl, şeful statului major al conducerii operative a OKW. Urma apoi Franz von Pappen, vechi spion şi diversionist din timpul primului război mondial. Schimbîndu-şi profesia de spion cu aceea de cancelar, această vulpe bătrînă începuse să pozeze în catolic evlavios. El îi deschisese lui Hitler, la începutul deceniului patru, drumul spre putere. Alături de Pappen se afla Arthur Seyss-Inquart, unul dintre cei care-l ajutaseră pe Hitler să cotropească Austria. Apoi, în timpul războiului, în calitate de gauleiter, înecase în sînge popoarele polonez şi olandez.

Iată-l şi pe Speer, prietenul lui Hitler, arhitectul care construise stadioane fastuoase unde führerul îşi ţinea discursurile sale provocatoare. În timpul războiului arhitectul devenise ministru al înarmărilor. Împreună cu Ley şi Sauckel el exterminase prin înfometare şi muncă istovitoare, milioane de cetăţeni străini, în industria de război. Urmau apoi Neurath şi Fritsche. Chiar în primii ani după venirea la putere a lui Hitler, Neurath fusese ministru de externe. Aristocrat prusac, diplomat de şcoală veche, el îl ajutase pe Hitler să facă cei dintîi paşi în politica externă agresivă. Iar în momentul cînd fusese înlocuit de Ribbentrop, Neurath devenise un nazist atît de abil încît îşi meritase funcţia de opresor al poporului ceh. Hans Fritsche fusese locţiitorul lui Goebbels. În această calitate condusese propaganda prin radio a Germaniei hitleriste, căutînd să stîrnească prin discursurile lui ura faţă de alte popoare, să-şi înşele propriul popor spre a obţine ca acesta să urmeze docil partidul nazist.

Tăgăduiri...

Aşadar, în banca acuzaţilor se afla un guvern întreg.

După ce s-a sfîrşit procesul şi m-am întors în U.R.S.S., am fost întrebat deseori: ce atitudine au avut criminalii de război faţă de acuzaţiile ce li s-au adus. N-am putut răspunde printr-o singură frază, dat fiind că întrebarea dacă-şi recunosc sau nu vina acuzaţii o transformaseră în ultimă instanţă într-o problemă de tactică şi fiecare îşi avea propria sa tactică de apărare. Singura trăsătură comună era aceea că în numele acuzaţilor, apărarea contesta legea pe baza căreia se desfăşura procesul.

La întrebarea preşedintelui dacă îşi recunosc vina, acuzaţii răspunseseră în majoritatea cazurilor : „Nu sînt vinovat". Rudolf Hess încercase să dea un răspuns ceva mai original : „Nu. Recunosc că sînt vinovat faţă de dumnezeu".

Dar exista un document în paginile căruia principalii criminali de război îşi exprimaseră într-o formă neoficială şi mai puţin laconică părerea despre vinovăţia lor. Este vorba despre un exemplar din rechizitoriu, care-i aparţinea doctorului Gilbert. Acesta îşi rugase pacienţii să-şi noteze în exemplarul respectiv părerea despre învinuirile ce li se aduceau.

Acuzaţii îşi dăduseră seama, evident, că discuţiile cu doctorul Gilbert n-aveau să rămînă secrete. De aceea, în convorbirile avute cu el, ei au încercat să creeze o impresie contrară celei care se formase în sala tribunalului sub presiunea unor dovezi incontestabile.

Herman Göring nu voia în ruptul capului să admită că actul de acuzare era un document juridic, care consemnase pe baza unor dovezi unanim recunoscute, monstruoasa lui activitate criminală. „Învingătorii vor fi întotdeauna acuzatori, iar învinşii — acuzaţi" — a notat el în documentul doctorului Gilbert.

Joachim von Ribbentrop a crezut de cuviinţă să verse lacrimi de crocodil : „Rechizitoriul este îndreptat împotriva unor oameni nevinovaţi". Aşa cum arăta în jurnalul său Gilbert, Ribbentrop adăugase : „Toţi am fost umbra lui Hitler".

Rudolf Hess care simula amnezia a notat : „Nu-mi amintesc".

Ernst Kaltenbrunner a făcut pe textul rechizitoriului următoarea însemnare : „Nu mă socotesc vinovat de vreo crimă de război. Nu mi-am făcut decît datoria de conducător al unui organ de investigaţii şi refuz să plătesc aici pentru Himmler".

Alfred Rosenberg a scris : „Resping acuzaţia de complot. Mişcarea antisemită n-a fost decît o măsură de apărare".

Hans Franck a ales altă tactică. În tot cursul procesului a căutat să pară deprimat, să apeleze la dumnezeu, singurul care poate indica drumul adevărat : „Consider acest proces ca o dreaptă judecată a domnului, care are menirea să analizeze şi să pună capăt cumplitei ere de suferinţe instaurate de Hitler".

Fritz Sauckel ar fi vrut să dea impresia că n-a fost decît un idealist care s-a trezit, vai, prea tîrziu : „Prăpastia dintre idealurile unei comunităţi sociale, pe care mi le-am imaginat şi le-am apărat ca fost marinar şi muncitor şi atrocităţile lagărelor de concentrare m-a zguduit profund".

Franz von Pappen, a vrut să creeze impresia că abia rechizitoriul îi deschisese ochii asupra sinistrei istorii a celui de-al III-lea Reich : „Rechizitoriul m-a înspăimîntat prin lipsa de răspundere cu care Germania a fost tîrîtă în acest război, în această catastrofă mondială, ca şi prin masa de crime comise de unii indivizi proveniţi din poporul meu, crime inexplicabile din punct de vedere psihologic".

Grossadmiralul Dönitz a hotărît să-şi arate încă o dată impertinenţa de pirat : „Nimic din ceea ce se afirmă în rechizitoriu nu se referă la mine. Umor tipic american".

... şi recunoaşteri

Dar astea se întîmplau în primele zile ale procesului. Treptat, atitudinea acuzaţilor faţă de rechizitoriu s-a schimbat. La sfîrşitul dezbaterilor nici unul din ei n-a mai negat în întregime învinuirile aduse. Cu toate acestea, aproape fiecare a încercat să evite a recunoaşte răspunderea sa

Una dintre primele măsuri pe care le-au luat hitleriştii o dată cu venirea lor la putere a fost spînzurarea simbolului justiţiei germane.

personală pentru aceste crime. Spun „aproape" întrucît se pot cita şi două excepţii :

„În legătură cu aceste acuzaţii — a declarat la proces Franck — vreau să arăt următoarele : rog tribunalul să stabilească în ce măsură sînt eu vinovat. Aş dori însă să declar personal că, după toate cele văzute şi auzite în cursul acestor luni, lucruri care m-au ajutat să-mi formez o imagine generală despre atrocităţile comise, am sentimentul profundei mele vinovăţii".

A. Poltorak

(Va urma)

O lecţie aspră

Teama de întuneric îşi are probabil rădăcinile în vremea cînd strămoşii noştri se înghesuiau în jurul focurilor din peşterile lor, în timp ce fiarele de pradă pîndeau afară pe nesocotitul care se îndepărta de semenii lui. Pe atunci noaptea era un duşman care făcea din om o fiinţă aproape cu desăvîrşire lipsită de apărare.

Multe din instinctele atavice se vădesc în copilărie. Lucrul acesta se resimte în deosebi în ceea ce priveşte teama de întuneric.

Treci, de pildă, printr-o încăpere scufundată în beznă şi ţi se pare că cineva e gata-gata să-ţi pună mîna pe spate. Şi dacă, într-o asemenea clipă, cineva te atinge cu adevărat pe spate, poţi să leşini de frică. Deosebit de înspăimîntător este ultimul moment, acela în care bîjbîi pe întuneric după clanţă.

Tot astfel, dacă treci printr-o pădure atunci cînd se lasă noaptea, fiecare copac ţi se pare un urs, sau un lup, sau o vrăjitoare. Un buştean răsucit îţi face impresia unui om care şade.

Şi, colac peste pupăză, există şi superstiţiile. Nu numai printre copii, de altminteri. Ţiu minte că nu era de fel greu să umpli de groază şi coşcogeamite flăcăi. Intr-un rînd sora mea mai mare, aflînd că nişte băieţandri au de gînd să treacă noaptea prin cimitir, s-a învăluit într-un cearşaf, a luat cu ea trei lumînări aprinse şi s-a instalat pe un mormînt, unde a început să suspine jalnic. Rezultatul a fost că unii dintre băieţandri au ajuns acasă în aşa hal de spaimă, încît au dat năvală nu pe uşă, ci pe fereastră.

Taică-meu, care era un om calm şi plin de bun-simţ, îmi spunea într-una :

— Dacă vezi ceva care te sperie, du-te drept într-acolo şi o să descoperi că n-ai de ce să-ţi fie frică, că nu e decît un tufiş sau un arbore. Fă asta o dată, de două ori şi pînă la urmă n-o să te mai sperii de nimic !

Am început să aplic în viaţă învăţătura tatei. Primele două sau trei ori, toate au mers strună şi curînd am căpătat printre băieţi faima unui viteaz. O dată, ca să arăt cît de îndrăzneţ sînt, am acceptat să mă caţăr noaptea în clopotniţa bisericii. Scara era bună şi nu era nici o primejdie să-mi rup piciorul pe o treaptă putredă — aşa cum de altfel, nu exista nici un fel de altă primejdie.

Mărturisesc că la început eram destul de speriat. Clipa cea mai grea a fost aceea în care am simţit ceva atingîndu-mă, tocmai cînd ajunsesem lîngă clopot. Am ciulit urechea şi mi-am dat repede seama că băieţii aruncau în mine cu bulgări de zăpadă, ca să mă sperie. A fost destul ca pe urmă să nu mai îmi pese de nimic. Am urcat pînă sus de tot şi am făcut să sune clopotul cel mic, aşa cum ne fusese învoiala.

Cu fiecare nouă încercare de a merge „drept într-acolo", după sfaturile tatei, deveneam tot mai îndrăzneţ. Uneori ajunsesem chiar să exagerez. Eram în stare să mă întorc din drum, ca să cercetez îndeaproape ceva ce mi se părea ciudat, chiar dacă se afla la o depărtare de un kilometru.

Această atitudine m-a făcut să trag cea mai cumplită spaimă din viaţa mea. E drept că, ani de zile după aceea, am trecut prin tot felul de încercări, unele din ele cu adevărat periculoase, dar o asemenea groază n-am mai simţit nicicînd.

Murise bunică-mea, Vasilisa. Trupul ei neînsufleţit fusese aşezat în încăperea din faţă a izbei, în dreptul icoanelor. Lumînările şi candela aşterneau o lumină scăzută, misterioasă. Toată familia stătea în odaia de alături.

Dintr-un motiv de care nu mai îmi aduc aminte — poate ca să-mi iau o jucărie — am intrat în încăperea în care bunica zăcea pe o masă. Am trecut pe lîngă ea, străduindu-mă să privesc într-altă parte, dar chiar şi aşa, tot puteam să văd giulgiul alb, care o acoperea din creştet pînă în tălpi. Şi, uitîndu-mă aşa, cu coada ochiului, am zărit mîinile bunicii mişcîndu-se sub giulgiu, ca şi cum ar fi căutat ceva.

Am încremenit, terorizat. Nu cutezam să fac un pas înainte. De întors nici nu putea fi vorba, era mult mai rău. Nu mai îmi rămînea altceva de făcut decît să pun în aplicare învăţătura tatei — nu chiar să merg drept la cadavru, dar măcar să-l privesc liniştit.

Mi-am adunat laolaltă tot curajul meu de copil şi m-am uitat. Nu se mai mişca nimic. Totul era imobil şi calm. Mi-a fost lesne acum să mă apropii de masă, ca să mă conving. Unul... doi... trei paşi. Eram chiar lîngă masă. Giulgiul alb, luminat de lumînări, se afla sub ochii mei. O umflătură marca locul unde-şi încrucişase mîinile pe piept. Asistasem înainte la eforturile pe care le depuseseră ceilalţi pentru a-i apropia braţele înţepenite de moarte. Prin urmare, mîinile nu aveau cum să se mişte. Pentru a mă pune singur la încercare am rămas aşa o bucată de vreme, privind ţintă la trupul învăluit în giulgiu.

Dar... ce-i asta ! Incet, foarte încet, umflătura de pe pieptul bunicii începea să se mişte, îndreptîndu-se spre mine...

...Cînd mi-am venit în fire, eram în odaia din fund, unde toate lămpile erau aprinse. Lîngă mine se aflau mama, surorile mele şi frate-meu. Dăduseră cu toţii năvală, atraşi de urletul meu disperat.

Şi acum, nu mai îmi rămîne de adăugat decît că, în ciuda aparenţelor, această întîmplare venea tot în sprijinul teoriei făcute de tata, deşi într-un fel cam aspru. Trebuia să fi procedat mai cu hotărîre. Dacă aş fi dat giulgiul la o parte, aş fi găsit sub el pisica noastră. Venise acolo ca să-şi ia un ultim rămas-bun de la bunica Vasilisa. Pe cînd trăia ea, pisica i se culca întotdeauna pe piept, exact pe locul unde se încrucişează mîinile unui mort.

Două schiţe de Vladimir Solouhin

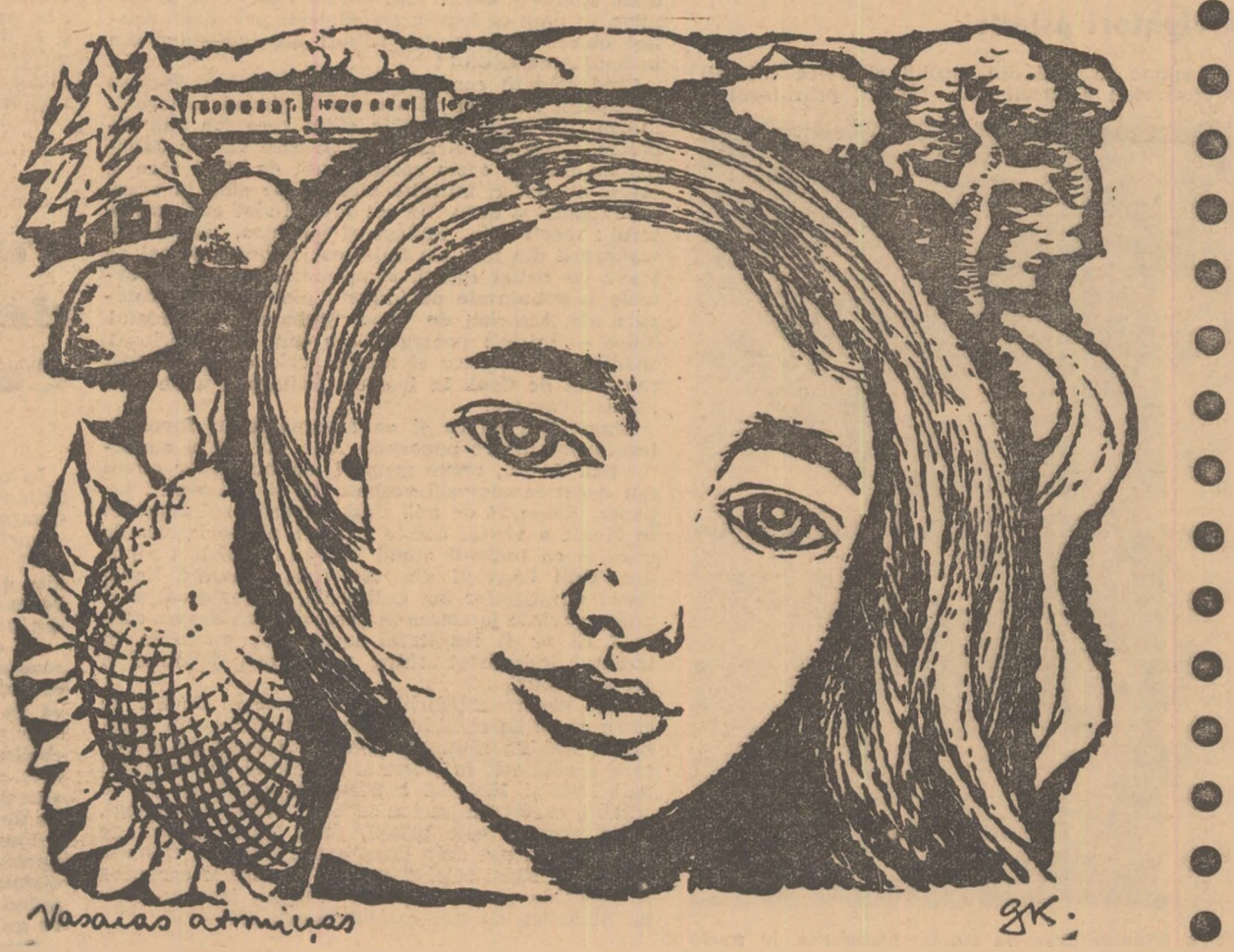

Vara — Gravură de Gunard Krolis

Pe sub poartă

Dimineaţa, înainte de a pleca la cîmp, mama îmi spusese :

— Dormi liniştit, băieţele. Cînd te scoli, spală-te bine, pe urmă bea-ţi laptele — e pe masă — şi mănîncă şi codrul de pîine pe care ţi l-am lăsat. După aia, vino pe cîmp. Eu o să încui poarta pe din afară, dar tu o să te strecori pe dedesubt. E o scobitură acolo, destul de strîmtă, dar tu eşti isteţ şi o să te descurci.

Cînd m-am trezit de-a binelea, mi-am amintit de un singur lucru : că în ziua aceea, o să ies afară nu ca de obicei, ci pe sub poartă. Asta era pentru mine culmea fericirii.

Am ieşit în goană în ogradă. Acolo am rămas ţintuit locului. Poarta era larg deschisă şi bunicu-meu mătura curtea în dreptul ei. Mătura cu nădejde, ştiind că altceva tot nu are de făcut.

— Bunicule, am strigat eu, închide poarta. Trebuie să ies în uliţă.

— N-ai decît să ieşi. Ce, te opresc eu ?

— Păi nu pricepi ? Trebuie să închizi mai întîi poarta. Inchide-o, te rog, bunicule !

— Să închid poarta cînd vrei să ieşi în uliţă ? Ai căpiat ? Uite uliţa, ia-o din loc !

— Nu, mai întîi închide-o, am stăruit eu.

Şi deodată nu m-am mai putut stăpîni şi am izbucnit în lacrimi.

— Ce-i cu tine ? m-a întrebat bunicul care nu mai înţelegea nimic. Te-a bătut cineva ?

— Nu, nu m-a bătut nimeni, dar te rog, închide poarta, trebuie să ies afară.

Lămurindu-se că numai asta mă poate potoli, bunicul a închis poarta, mai întîi un canat, apoi celălalt.

— Trage şi zăvorul, i-am cerut eu printre suspine.

Pufnind furios, a tras şi zăvorul.

— Altceva mai poftesti ?

Nu mai pofteam nimic. Acum puteam să-mi duc la îndeplinire îndrăzneţele planuri pe care le făurisem în tot cursul dimineţii. Puteam să mă tîrăsc pe burtă, pe sub poartă şi să ies din răcoarea umbroasă a ogrăzii în uliţa înverzită şi bătută de soare.

Dar pe neaşteptate, mi-a trecut tot cheful să mă strecor pe sub poartă. Ce haz avea să te tîrăşti sub o poartă care fusese deschisă ? Şi, mai rău decît atît, ce haz avea să te tîrăşti sub o poartă care fusese deschisă şi apoi închisă dinadins, ba chiar zăvorîtă la cererea mea ?

Mă simţeam îngrozitor de nenorocit şi din nou am izbucnit în plîns, mai tare ca oricînd.

Aniversarea «Muntelui de argint»

Poezia sovietică şi-a sărbătorit recent un strălucit reprezentant: poetul leton Ianis Sudrabkaln — „Muntele de argint" în traducere — a împlinit 70 de ani.

Numele lui Sudrabkaln este prezent de o jumătate de veac în primele rînduri ale poeziei letone. El a luminat ca o torţă a libertăţii în bezna ţaristă şi chiar din prima zi a instaurării puterii sovietice s-a situat în fruntea cîntăreţilor vieţii noi. Cu talentul lui generos, cu ascuţita-i pană de publicist Ian Sudrabkaln stă de atunci neclintit în slujba ideilor socialismului.

Primele versuri i-au apărut în 1912. După aceea Sudrabkaln a trebuit să treacă prin şcoala grea şi dureroasă a primului război mondial care şi-a pus pecetea dramatică pe creaţia lui ulterioară. Întîia culegere de versuri, „Inaripata Armată", un volum de întrebări grave, de căutări, este totodată o patetică pledoarie pentru neîmpăcare cu injustiţia, cu suferinţa.

O altă carte, inspirată de experienţa tragică a războiului, „Ciocîrliile cheamă la luptă", apărută în anii celui de al doilea război mondial, oglindeşte drumul străbătut, la capătul căruia îl aşteptau răspunsurile, înţelegerea clară a vieţii. „Ciocîrliile cheamă la luptă" a fost o armă foarte preţioasă în echipamentul ostaşilor letoni în crîncena încleştare cu fascismul. „Pîine pe drum", alt volum al anilor de război, este un necruţător rechizitoriu poetic făcut fascismului şi un imn închinat eroismului Armatei Sovietice, prieteniei popoarelor sovietice.

Tema nobilă a prieteniei dintre popoarele familiei sovietice, reluată mereu în creaţia poetică a lui Sudrabkaln răsună în toată plinătatea şi bogăţia ei în volumul de versuri „In familia frăţească", socotit o nestemată a poeziei letone.

Dar natura l-a înzestrat pe Sudrabkaln nu numai cu har poetic ci şi cu o ascuţită pană de publicist. Articolele lui pline de idei, scrise într-o limbă suculentă, realmente invadată de imagini, sînt un adevărat model de ceea ce înseamnă publicistica combativă, pusă în slujba celor mai nobile idealuri ale umanităţii.

I. C.

Pe coastele ecuadoriene ale Pacificului au fost găsite, prin anul 1956, urmele unei culturi pe care arheologii au numit-o „cultura muşuroaielor de scoici". Cum asemenea relicve pot fi întîlnite aproape pe întregul litoral al Lumii Noi, oamenii de ştiinţă nu le-au dat prea mare importanţă. Peste cîţiva ani, însă, un tînăr arheolog din Ecuador, săpînd mai adînc, a descoperit cioburile unor vase de argilă. Vestigiile acestea dovedeau un foarte înalt nivel de cultură, care nu putea fi cunoscut în epoca „muşuroaielor de scoici".

Mă Oc

Semnele de întrebare ale

Arheologii au continuat săpăturile şi, în anul 1961, din stratele şi mai adînci au fost scoase la lumină resturile unor obiecte aparţinînd ceramicei culturii antice japoneze, care ajunsese în culmea înfloririi sale în mileniul al treilea înaintea erei noastre. Vestigiile au fost supuse cercetării prin metoda radiocarbonului, constatîndu-se că aveau respectabila vîrstă de 4450 de ani'. Cercetările au continuat apoi mai spre nord, căci dacă vreun trib din antichitate ar fi adus aceste vase japoneze pe uscat, el ar fi trebuit să pătrundă în Ecuador de la nord. Pînă în prezent nu s-a găsit însă nimic nou. Totuşi, în baza descoperirii făcute s-a emis ipoteza că relicvele ar fi fost aduse în Ecuador pe calea apelor de către navigatori necunoscuţi care, probabil, au pornit cu plutele din Japonia. Călătoria ar fi avut drept scop fie depistarea de noi bancuri de peşti, fie transportarea diferitelor mărfuri în arhipelagurile atolice ale Pacificului. Cert este că departe, în largul oceanului, îndrăzneţii navigatori au nimerit sau în curentul Pacificului de nord, sau în contracurentul ecuatorial care i-a mînat inevitabil spre est, pînă în Ecuador.

Un Columb fenician sau un Vasco da Gama macedonean?

Unii oameni de ştiinţă sînt însă de părere că fenicienii au fost aceia care au străbătut Pacificul pentru prima dată şi au descoperit chiar America. Astfel, lingvistul Mac Donald a descoperit urme ale limbii feniciene în limbile popoarelor Oceaniei, observaţie confirmată şi de datele istoricului antic Josephus Flavius, care pomeneşte în scrierile sale despre navele împăratului biblic Solomon, conduse de marinari fenicieni, care ar fi navigat pînă departe spre răsărit de Oceanul Indian. Bazîndu-se pe aceste date, unii cercetători consideră că polinezienii ar fi descendenţii marinarilor de pe corăbiile feniciene. După ei, aceştia ar fi cutreierat insulă după insulă şi negăsind nici aur, nici perle, au continuat să rătăcească pe ape, cei mai întreprinzători navigînd şi mai departe, spre est şi devenind pionierii civilizaţiei Lumii Noi.

O altă ipoteză este cea privitoare la popularea insulelor Pacificului de către flota dispărută a lui Alexandru Macedon. După cum arată istoria, înaintea morţii sale, în anul 323 î.e.n., Alexandru Macedon a adunat în regiunea Golfului Persic 5 000 de marinari şi meşteri corăbieri cărora le-a poruncit să construiască o flotă uriaşă, de 800 de nave. Se ştie ce s-a întîmplat după moartea lui cu uriaşul său imperiu, care se întindea de la coastele Mediteranei pînă la apele Indusului. Dar nicăieri, în nici o cronică, nu se pomeneşte un cuvînt privitor la soarta celor 5 000 de oameni şi a flotei pe care au construit-o. Istoria menţionează doar că ei nu s-au mai înapoiat în patrie. Oameni şi nave au dispărut fără urmă. După toate probabilităţile, flota s-a îndreptat spre est, poate datorită faptului că marinarii auziseră despre bogatele pămînturi situate în părţile de unde răsare Soarele. De altfel, malaiezii înşişi spun că se trag din Alexandru Macedon, credinţă foarte răspîndită mai ales în sudul peninsulei Malacca.

Unii oameni de ştiinţă presupun însă că marinarii lui Alexandru Macedon ar fi traversat întregul Pacific, ajungînd pînă la coastele vestice ale Americii. Această presupunere se bazează şi pe faptul că unele desene din templele *incaşilor* reprezintă oameni albi, bărboşi, cu capul acoperit cu un coif asemănător cu al soldaţilor monarhului grec.

Cînd a descoperit în 1521 arhipelagul insulelor Mariane, Magellan a întîlnit la băştinaşi bărci cu pînze triunghiulare, despre care pînă atunci se credea că sînt cunoscute numai în apele Mediteranei. Acesta a fost de altfel şi motivul pentru care, la început, a dat arhipelagului numele de „insulele velelor latine". Deci nu este exclus ca aceste pînze să fi fost folosite pentru prima dată aci de corăbiile lui Alexandru Macedon, cu 1850 de ani înaintea lui Magellan.

Navigatori asiatici

Se spune că încă din secolul al V-lea chinezii întreprindeau călătorii spre răsărit, prin insulele

Pînze triunghiulare de tip mediteranean în apele arhipelagului Marianelor.

Pacificului pînă la un pămînt mare, pe care ei îl numeau *Fu-Sang* şi care, pare-se, nu reprezenta altceva decît coastele vestice ale Americii. Indicii că apele Pacificului au fost colindate de corăbiile navigatorilor ce locuiau pe ţărmurile răsăritene ale Asiei au fost descoperite şi de către arheologi. Între altele, aceştia au fost izbiţi de ciudata asemănare a arhitecturilor de pe ambele ţărmuri ale Oceanului Pacific. Astfel, se pare că străvechile temple ale *khmerilor* — popor care a locuit în Cambodgia încă din neolitic — au fost lucrate de aceiaşi meşteri care au ridicat templele poporului *maya* din America centrală. Multe date din istoria religiilor atestă că, în trecutul îndepărtat, între America şi Asia ar fi existat legături. De pildă, judecarea sufletului unui păcătos, descrisă într-un manuscris al poporului *maya*, reprezintă o copie fidelă a descrierilor cuprinse în pergamentele din templele antice japoneze. În ambele documente, sufletul, dacă reuşeşte să treacă un rîu, trebuie să se strecoare printre doi munţi care se unesc, după care trebuie să escaladeze un alt munte abrupt, unde se stîrneşte un vînt care duce cu el nenumărate cuţite ascuţite...

Marco Polo, care a călătorit prin China între anii 1275—1290 a întîlnit acolo ciudatul obicei ca, la naşterea unui copil, tatăl să facă pe lehuza. Bărbatul se culcă în pat împreună cu noul născut unde primeşte daruri din partea rudelor şi prietenilor, în timp ce femeia trebăluieşte prin casă. Acelaşi obicei îl au multe triburi ale indienilor din bazinul Amazonului!

Cînd soldaţii conchistadorului Francisco Pizarro au cucerit Peru, au rămas uimiţi găsind la ţăranii indieni din tribul *Checiua* găini care fac ouă albastre. Ceva mai tîrziu, iezuiţii care vizitau Japonia au întîlnit acolo aceeaşi rasă de găini care şi astăzi nu pot fi întîlnite nicăieri pe glob în afară de Japonia şi Peru. Un alt fapt ciudat este următorul: *senoii* din Malaya şi Sumatra, *bughii* şi *makasarii* din insulele Sulawesi, folosesc un soi de ţeavă de suflat săgeţi, *sumpitanul*, identic cu armele întrebuinţate de indienii din pădurile tropicale ale Americii de Sud. Şi batata — cartoful dulce — întîlnit pentru prima oară de cuceritorii spanioli în America şi numit acolo *cumar*, a fost remarcat de Cook în insulele Polineziei unde este numit... *cumara*.

Lingvistica aduce şi ea argumente în favoarea legăturilor dintre popoarele Asiei de est şi ale Americii. Astfel, unele grupuri ale indienilor *otomi* din America centrală vorbesc un dialect vechi, japonez. Acum 24 de ani, cînd ambasadorul Japoniei în Mexic a vizitat aceste grupuri, el s-a înţeles de minune cu indienii otomi în vechiul dialect japonez. Unii lingvişti din America, studiind limba *cinuc* a indienilor din California, au remarcat şi ei multe cuvinte japoneze în acest dialect, despre care cred că ar fi rezultatul legăturilor existente în trecutul îndepărtat între navigatorii japonezi şi aceste triburi.

Date despre călătoriile întreprinse în Pacific de către corăbiile chineze conţin şi scrierile din secolul al XV-lea rămase de la navigatorul Cijen-He, care a călătorit în Oceanul Pacific şi Indian între anii 1405 şi 1431. El a pornit la drum cu 62 de corăbii, care transportau la bord 27 800 de oameni. Cifra aceasta este uriaşă, dacă ţinem seama de faptul că în cea de-a doua expediţie a lui Columb în Lumea Nouă cele 17 corăbii pe care le comanda transportau numai 1 500 de oameni, iar expediţia lui Magellan cu trei corăbii numai 365.

Suprafaţa şi adîncurile

S-au scurs aproape 444 de ani de la memorabila dată de 28 noiembrie 1520 cînd Magellan a pătruns în apele nemărginitului ocean pe care l-a numit Pacific, adică liniştit, căci timp de 108 zile, cît a durat traversarea pînă în Filipine, a avut marele noroc de a nu întîlni temutul taifun. E drept, în 1752 geograful francez Phillippe Bouach a încercat să-i schimbe numele în „Marele Ocean", dar întreaga lume a continuat să-l numească tot Pacific.

Timp de patru secole, cei 179 700 000 de kilometri pătraţi care reprezintă suprafaţa totală a Pacificului au fost cutreieraţi în lung şi-n lat de sutele de nave ale celor care s-au străduit să-i dezvăluie tainele.

Pînă la începutul secolului al XVIII-lea singurul călător mai cunoscut a fost navigatorul-pirat William Dampier, urmat de englezii Davis, John Byron şi de francezii Bou
descoperit noi pam
etnografice referit
care a făcut, însă
şi cercetări a fost
veşte părţile nordic
cartografiate de r
În primii ani ai
fiinţarea „Compani
Pacific luînd un n
cercetări sistematic
rile, apele, curenţi
şi la determinarea
vul pentru care Ru
diţii în Pacific. Cel
ruşilor Krusenstern

Tunelu de sub Canal

**În urmă cu cîtva
britanic al transpo
Comunelor unei d
vernele Anglici şi
unui tunel feroviar
bilă din punct de
vedere economic
din partea celor d
Ce considerente
comune a Parisu
consultat cele dou
că un pod peste C
sitor (se citează o
cheltuielile necesa
dios pentru vapo
s-ar putea uşor cio
tic din pricina vîn
Tunelul va fi al
paralele, fiecare
distanţă de aproxi
avînd între ele u
cu un diametru de
Prin fiecare tun
nuri cu o viteză
la intervale de 5–
cesităţi. Traseul v
nute şi, ţinînd sea
şi de formalităţile
dura ceva mai m
fi mai redus deci
Transportul mărfu
ori mai ieftin
proiectează ca aut
platforme cu două
an după darea în
fi traversat de pe
circa un milion d
Întrebarea este
cu aproximaţie
sînt numai ci
numai lucrări**

ri și eane

Pacificului

ville și La Pérouse, care au
ri și au întreprins cercetări
la popoarele Oceaniei. Cel
e mai prețioase descoperiri
ezul James Cook. În ce pri-
e Pacificului, acestea au fost
Cirikov, Bering și Șelihov.
olului al XIX-lea, după în-
iso-americane", navigația în
avînt, au devenit necesare
privire la insulele, țărmu-
vinturile oceanului, precum
ului. Acesta a fost și moti-
organizat numeroase expe-
ai cunoscute au fost cele ale
Lisianski (1804), Kotzebue (1815), Golovnin (1817), Bellingshausen și Lazarev (1820) și F.B. Litke (1827). Charles Darwin, ajuns la 15 septembrie 1835 în insulele Galapagos, a studiat cu atenție flora și fauna, aflînd în felul acesta cauzele naturale ale modificării și apariției speciilor de animale și plante. Aceste cercetări i-au pus la îndemînă un vast material pe baza căruia, mai tîrziu, avea să-și susțină doctrina evoluționistă.

Spre sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX, elvețianul Sarasin Fritz efectuează două călătorii în insulele Oceaniei, aducînd o mare contribuție la cunoașterea naturii din această regiune. Ceva mai tîrziu, urmînd drumul străbătut de Makarov, rusul B. V. Davîdov cercetează și cartografiază țărmul Mării Ohotsk și Bering și face studii hidrologice în Pacificul de nord.

Cercetările oceanologice întreprinse de navele sovietice, americane, engleze și neozeelandeze din anul 1956 și pînă în prezent au procurat date deosebit de importante cu privire la relieful de fund, fauna, flora, temperatura și curenții marini ai Pacificului. Ceva mai mult, pe fundul oceanului a fost descoperită o adevărată „comoară" de minereuri.

Ornamentație găsită la postamentul unei vechi construcții polineziene, vădind influențe japoneze.

Cercetarea acestei bogății a fost realizată în părțile nordice ale Pacificului de navele sovietice, iar în părțile sudice de cele americane și neozeelandeze.

Multă vreme s-a crezut că relieful de fund al Pacificului ar fi neted ca o imensă cîmpie. Cercetările recent întreprinse au răsturnat însă această supoziție. Astfel, în partea nordică a Pacificului, unde nava sovietică „Viteaz" a făcut sondări amănunțite, a fost descoperit un lanț de munți cu o înălțime de 3—4 kilometri, întins pe o lungime de aproape 4 000 de kilometri, de la insulele Comandore spre sud-est, pînă la extremitatea nord-vestică a insulelor Hawai, și împărțind Pacificul de nord în două bazine distincte. Oceanologii au mai cercetat și cele 18 depresiuni principale ale marelui ocean, aducînd noi și importante date cu privire la versanții foselor marine care, uneori, se ridică în trepte formînd terase ce urcă cel puțin 6 kilometri. În unele locuri, versanții sînt presărați cu vulcani submarini.

O imagine concretă a lumii submarine nu poate să rezulte decît în urma unei colaborări intense și continui între oamenii de știință din toate țările. Cînd studiul probelor de fund și măsurătorile de adîncime vor fi terminate și comparate între ele, viziunea asupra stadiului actual și asupra istoriei Oceanului Pacific va fi și mai clară.

Aurel Lecca

Ciudățeniile Aralului

În Siberia, se găsește o ciudățenie a naturii, studiată de mulți oameni de știință ruși și sovietici. Ne referim la enigmele unei ape care poartă numele de Marea Aral. De fapt această „mare", cu o suprafață de 65 500 km² este un lac care-și trage numele de la denumirea kazahă „Aral Tenghiz", cuvînt ce înseamnă „Marea insulelor", deoarece în această mare există 328 de insule. Geologii au numit-o însă „Marea Contrastelor". De ce? Pentru că apele ei au răsturnat toate legile cunoscute dînd naștere la enigme a căror dezlegare a preocupat mintea a nenumărați cercetători.

Prima enigmă o constituie orientarea curentului de apă spre stînga. E cunoscut faptul că toate acumulările de ape de pe planeta noastră se supun influenței rotației Pămîntului și, deci, deviază spre dreapta. Acestei legi îi dă ascultare chiar Gulfstreamul, cel mai puternic curent de apă din Oceanul Atlantic. Numai Marea Aral nu vrea să asculte de ea. Explicația „încăpățînării" de care dă dovadă a fost oferită de curînd cu prilejul explorării reliefului fundului, care nu depășește adîncimea de 80 de metri. Cercetările au arătat că relieful submarin al lacului Aral este înclinat spre apus, adică spre Marea Caspică. Vîntul de nord gonește apa din părțile mai puțin adînci spre părțile adînci, așa că apa și peștii se deplasează în direcția unde marea este mai adîncă. Prin urmare, în Marea Aral, vîntul și relieful sînt mai puternice decît rotirea Pămîntului.

O a doua ciudățenie a mării constă în repartiția oxigenului. Se știe că, în toate mările, cantitatea de oxigen din apă descrește de la suprafață spre fund. În Marea Aral se întîmplă însă contrariul! Paradoxul a fost explicat de biologi prin faptul că apele mării, foarte limpezi, permit razelor solare să pătrundă pînă la fund, și astfel să influențeze dezvoltarea impetuoasă a algelor marine care emană oxigen.

Și iată și o a treia ciudățenie. Studiindu-i nivelul timp de mai mulți ani la rînd, geologii au constatat că acesta crește în unii ani cu trei metri. Faptul n-a mirat prea mult pe cercetători pînă ce oscilațiile de nivel au fost confruntate cu cele ale vecinei sale de la apus, Caspica. Logic ar fi ca ambele mări, situate în condiții asemănătoare și la numai 400 km una de alta, să aibă aceeași „comportare". Dar iată că lucrurile se petrec invers: cînd Caspica scade, Aralul crește și viceversa. S-ar părea că cele două lacuri surori sînt unite printr-un canal subteran și că un hidroregulator nevăzut face ca nivelul apei să oscileze. Dar explicația fenomenului e alta. În Aral se varsă apele fluviului Amu Daria, care curge de la sud spre nord pe o lungime de 2 600 km și care se alimentează din ghețarii Pamirului. Volga, care alimentează Caspica, curge de la nord spre sud și își ia apele din văile Europei răsăritene. Asupra celor două fluvii, oscilația climei se reflectă în moduri deosebite. În anii călduroși izvoarele Volgăi seacă, fluviul nu mai are de unde să-și capteze apele și atunci scade și Caspica. În aceiași ani, însă, ghețarii Pamirului se topesc intensiv și Amu Daria se umflă, ridicînd nivelul Aralului. Toate acestea, bineînțeles, reprezintă o schemă destul de simplificată a unui proces foarte complicat.

l Mînecii

**ap, Ernest Marples, ministrul
ilor, a dat citire în Camera
rației, în care se arăta că gu-
nței „apreciază construirea
sub Marea Mînecii realiza-
ere tehnic, iar din punct de
vestiție rentabilă de capital
țări".**

**nice au stat la baza hotărîrii
Londrei? Experții care au
uverne au ajuns la concluzia
lul Mînecii ar fi foarte costi-
ă care depășește de două ori
construirii tunelului), primej-
(care pe vreme nefavorabilă
de pilonii de beton) și nepracticabilă
lor puternice.**

**uit de fapt din două tuneluri
n diametru de 7 metri, la o
iv 25 de metri unul de altul, și
nel tehnic sau „de serviciu",
ca 4 metri.**

**or circula în cîte un sens tre-
la 125 de kilometri pe oră și
de minute, în funcție de ne-
parcurs în numai 45 de mi-
de îmbarcare și debarcare ca
male, traversarea canalului va
de o oră. Costul călătoriei va
el actual, cu ferry-boat-ul.
or va trebui să revină de două
it actualul tarif per tonă. Se
obilele să fie duse pe vagoane-
aje. Se apreciază că, în primul
osință a tunelului, canalul va
3,5 milioane de persoane și de
așini.**

**va fi „primul an". Se citează
1970. Dar de această părere
ști, deoarece se afirmă că
ncție vor dura șase ani.**

V. Osipov

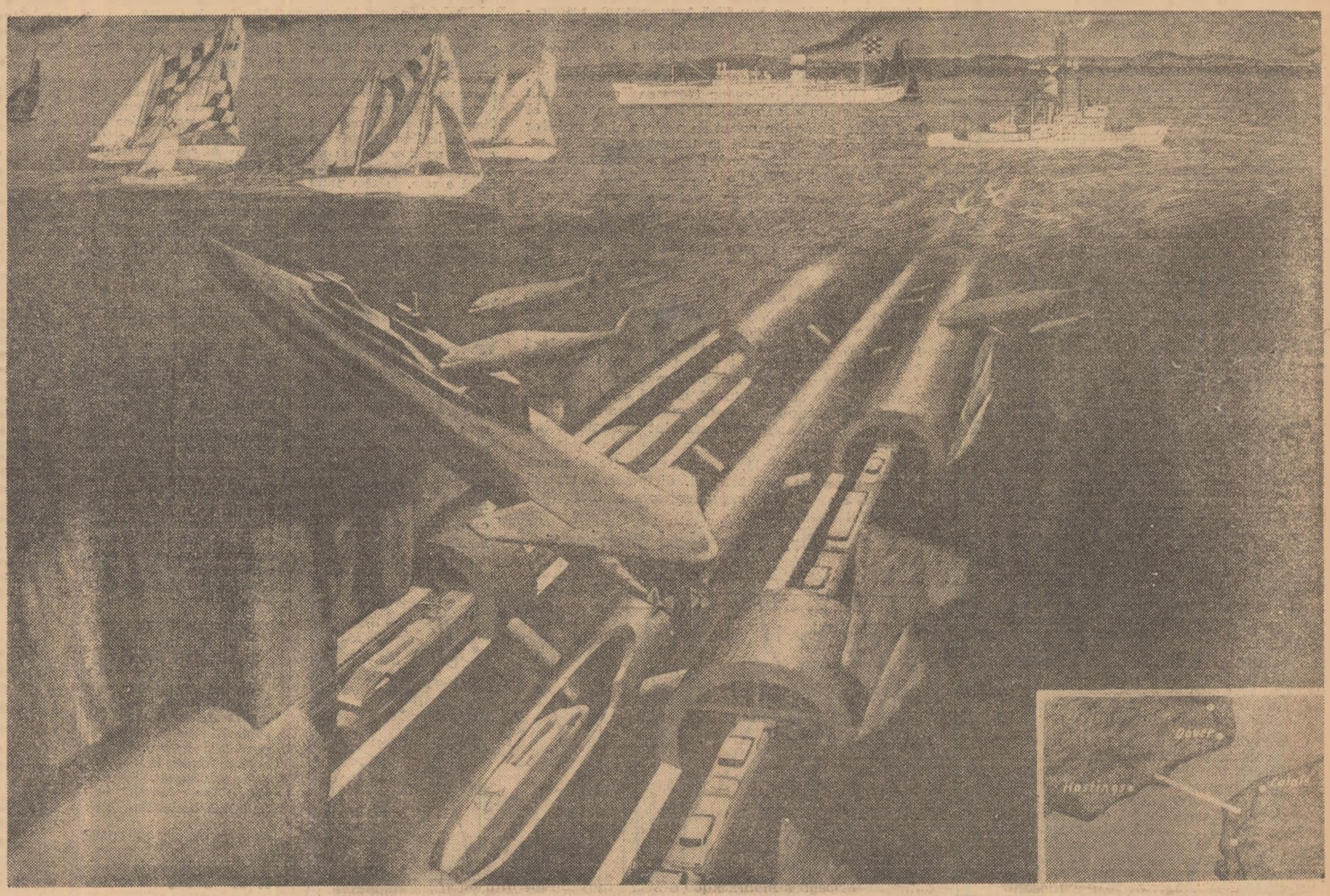

Ce trebuie să știm despre

Colibaciloza

Sub această denumire se înțelege trecerea bacilului coli, oaspete obișnuit al intestinului, în torentul circulator și apoi localizarea lui în diferite organe.

Prezența *bacilului coli* se trădează fie într-unul din organele unde se localizează, fie în sînge, dar cele mai adesea în urină, fiind eliminat de rinichi. Și deoarece eliminarea prin urină este cea mai lesne de descoperit, colibaciloza urinară este și forma clinică mai des observată.

Prin simpla pronunțare a termenului *colibaciloză* n-am definit încă starea de boală, pînă nu precizăm și organul în care acest microb s-a cantonat. De regulă colibacilul rămîne în intestin sau pe organele învecinate cu el, în organele genitale la ambele sexe și în regiunea anală. Pentru ca microbii din intestine să treacă în sînge și apoi în viscere, trebuie ca intestinul să fie iritat, inflamat sau ulcerat, factori care înlesnesc această pătrundere. Cu toate acestea, colibacilul poate pătrunde în organism și din afară, prin contactul aparatului urinar cu diverse obiecte sau instrumente. De asemenea chiar pătruns în organism, colibacilul se poate elimina numai prin urină, fără a determina starea de boală propriu zisă, sau fără să se manifeste prin simptome mai mult sau mai puțin alarmante.

În primul caz avem de-a face cu o simplă *bacteriurie*, adică o urină conținînd colibacili dar fără semne de inflamație, iar în al doilea caz, *colibaciloza* apare ca o boală cu localizări în diferite organe.

Trecerea colibacilului din intestin în rinichi manifestîndu-se prin inflamații ale basinetului (pielita), sau ale rinichiului și basinetului (pielonefrita), sau — în fine — ale basinetului și vezicii urinare (pielocistita), formează așa-zisul „sindrom entero-renal" studiat de Heitz-Boyer, care i-a dat și numele. Cînd microbul se localizează la ficat, el va cauza tulburări specifice „sindromului entero-hepatic", iar cînd migrează spre organele genitale feminine, boala se va înfățișa sub forma „sindromului entero-utero-vaginal".

Mai frecventă la femei, și anume la gravide și femei în vîrstă, pieliocistita colibacilară se manifestă brusc cu febră mare, diaree, limba încărcată, urini tulburi și urît mirositoare. Examenul lor bacteriologic confirmă, pe lîngă elementele inflamației, prezența colibacilului mai mult sau mai puțin abundent și bine identificat în culturi.

In forma pielorenală, bolnava este apucată brusc de fiori, are febră mare, lipsă de poftă de mîncare, dureri de șale chinuitoare (lombalgii), iar urinile sînt tulburi. Concomitent se produc tulburări vezicale,

De multe ori bolnavii prezintă tulburări intestinale, cu dureri în dreapta, ceea ce face ca boala să se confunde cu apendicita. Nu rareori, din cauza unor erori de diagnostic, au fost făcute operații inutile de apendicită.

La bărbați, cele mai frecvente localizări ale colibacilozei sînt la prostată, unele dintre ele formînd abcese care necesită intervenții chirurgicale. De multe ori inflamația prostatei rămîne însă singurul simptom manifest al bolii, pînă ce un frison violent, dureri renale sau vezicale, hematuria (sînge în urină) cu sau fără temperatură, tulburarea urinii și mirosul ei urît conduc la stabilirea diagnosticului și fac să se instituie tratamentul corespunzător.

Paraziții intestinali (ascarizi, oxiuri, lamblia etc), iritînd intestinul, înlesnesc trecerea colibacilului în sînge și de aci în rinichi. Un examen atent al materiilor fecale din punct de vedere al paraziților sau al ouălor lor ajută la tratarea rapidă și radicală a acestei afecțiuni, împiedicînd astfel dezvoltarea florei colibacilare.

Inainte vreme, în lipsa unui medicament specific, tratamentul colibacilozei era de lungă durată, fără să se poată afirma cu siguranță că ameliorarea simptomelor însemna și vindecarea radicală a bolii. In general, o seamă de recomandări privind repaosul la pat, în perioada crizei, viața ordonată, regimul compus din legume proaspete, piureuri, compoturi, făinoase, băuturi ușor diuretice, ape minerale (de tipul apei de Căciulata) rasol alb, pește alb, nici un fel de sărături, fructe, brînză albă nesărată, lapte puțin, sînt și astăzi valabile. Actualmente însă tratamentul medical, odinioară foarte complicat și de lungă durată a fost părăsit, o dată cu descoperirea unor antibiotice cu acțiune specifică în colibaciloză, cum sînt streptomicina sau colimicina.

Odată diagnosticată, afecțiunea nu trebuie însă nici un moment neglijată, ci, dimpotrivă, tratată cu toată atenția sub supravegherea și indicațiile medicului specialist.

Dr. Vsevolod Marinov

Esculap răspunde...

PRICOP MIRCEA — București : 1) Vaccinarea antitetanică se face cu anatoxină tetanică (A.T.) în trei doze : doza întîia 1 cm³, după 21-30 zile doza a doua 2 cm³ iar după alte 7-10 zile încă 2 cm³. După această vaccinare completă se face un „rapel" la un an cu 2 cm³ anatoxină și apoi se consideră că timp de cinci ani imunitatea este asigurată. 2) Contrar unei păreri încetățenite în rîndul multor profani, gentacidul (glutarom) nu are efecte favorabile în tratamentul deficiențelor mintale ale copiilor sau al tulburărilor nervoase ca : depresiuni psihice, nevroze, surmenaj intelectual. Nu există încă suficiente baze experimentale și clinice pentru a afirma valoarea acestui medicament în astfel de cazuri. Menționăm, de pildă, că glutacidul ameliorează activitatea nervoasă superioară numai la animalele care prezintă o carență de proteine. La cele normale din punctul de vedere al nutriției nu se observă o ameliorare a activității nervoase superioare iar dacă este administrat în doze prea mari duce la inhibiția activității reflex-condiționate. 3) Vaccinările obligatorii pentru copii sînt : A.V. (antivariolic), B.C.G. (contra t.b.c.), A.P. (antipoliomielitic), A.D. (antidifteric), T.A.B. (antitifoparatific) și A.T. (antitetanic).

GH. PORTAL — Galați : Alimentația exclusiv vegetariană nu asigură un aport complet de substanțe nutritive organismului, cu atît mai puțin în cazul unei boli debilitante cum este pleurezia. Aversiunea pentru carne are desigur o componență psihică pe care trebuie să încercați s-o descoperiți și s-o tratați prin metode care se adresează acestor factori. Cereți eventual concursul unui medic psihiatru.

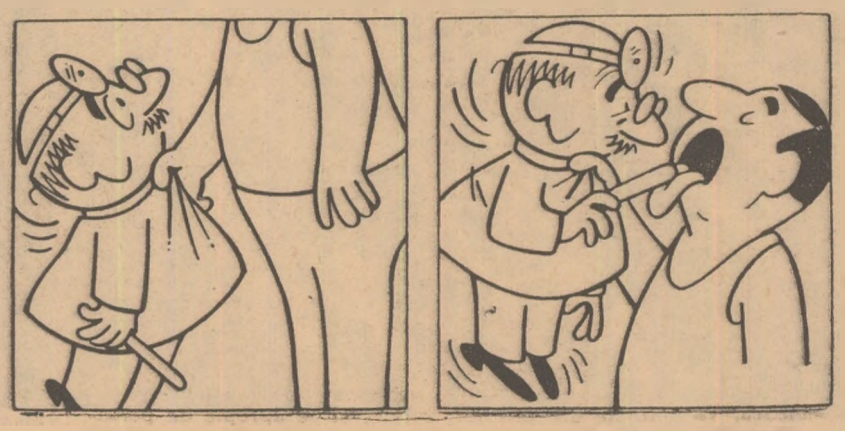

Din secretele bucătăriei dietetice

Gastrotehnia...

Plecînd de la faptul că printr-o preparare corectă a alimentelor se ușurează digestia hranei, vom înțelege cît este de important să cunoaștem cîteva din metodele raționale de preparare a acestora. Pentru aceasta este necesară o scurtă incursiune în domeniul gastrotehniei — știință care se ocupă cu transformările chimice suferite de alimente, în cursul preparărilor culinare.

Principalul proces utilizat în practica culinară constă în expunerea alimentelor la căldură. Această manoperă pregătește mîncarea pentru digestia finală făcută de sucurile digestive și în același timp sterilizează alimentul. În sfîrșit, prin expunere la căldură unele preparate își schimbă aspectul sau gustul neplăcut într-unul plăcut, fapt care influențează reflexele condiționale ale secreției digestive.

Efectul căldurii asupra alimentelor poate fi însă și dăunător în anumite practici culinare. Aceasta se întîmplă cel mai adesea prin „prăjirea uscată" a grăsimilor la o anumită temperatură. Astfel menținerea cărnii un timp îndelungat în grăsime încinsă la temperatura ei de descompunere, duce la formarea unei substanțe toxice, acroleina. Carnea se acoperă cu o crustă de protide (albumine) coagulate îmbibate cu grăsime descompusă. Această grăsime este nocivă pentru stomac, prelungind prea mult digestia. Obiceiul prăjitului poate duce cu timpul la boli de stomac (gastrită, boală ulceroasă), intestine (colită), ficat (colecistită) etc. De aceea trebuie evitată pe cît posibil prăjirea cărnii, înlocuind această preparare cu fierberea sub formă de rasol, cu frigerea la cuptor sau pe grătar sau cu înăbușirea.

Utilizarea rîntașului la mîncare este de asemenea o practică dăunătoare. De ce ? Știm cu toții că gustul și mirosul rîntașului stimulează apetitul și secreția gastrică. Într-adevăr, așa stau lucrurile. Dar componentele rîntașului (făina și grăsimea) se descompun la cald în dextrină și respectiv în glicerină și acizi grași, produși cu efect iritant asupra stomacului. De aceea, sosurile pregătite cu rîntaș sînt vătămătoare sănătății. Mai mult decît atît : făina și ceapa prăjită sub formă de rîntaș, care intră în compoziția sosurilor astfel preparate, se îmbibă cu produsele de descompunere chimică ale grăsimii (acizi grași, glicerol, acroleină) devenind și mai greu de digerat. Aceasta face ca alimentele să-și întîrzie șederea în stomac și să-și prelungească acțiunea iritantă. Pe de altă parte, grăsimile care conțin vitamine le pierd prin prăjire.

Ce este de făcut atunci ? Să înlocuim sosurile cu rîntaș prin sosuri dietetice, care au o valoare nutritivă egală dar nu sînt dăunătoare sănătății. Un sos de acest fel se prepară din făină rumenită uscat, adică fără grăsime, și apoi diluată cu puțină apă rece, pentru ca grăunții de amidon să nu se adune în cocoloașe. La această făină rumenită se adaugă — iarna — bulion, iar vara, roșii fierte date prin sită. Această compoziție o amestecăm apoi cu ulei sau unt și zeama de carne sau de legume. Putem adăuga și ceapă fiartă separat și bine tocată, verdeață (pătrunjel, mărar) dafin, cimbru etc. pentru a-i da aromă. Sosul astfel preparat, în care grăsimea fierbe, se toarnă peste carnea sau legumele respective și nu este iritant deoarece grăsimea și ceapa nu au fost prăjite. Niciodată un sos preparat în acest mod nu va da arsuri, senzație de greutate în abdomen, dureri după masă.

Mîncărurile preparate cu sosuri dietetice au un aspect frumos și un gust specific, caracteristic fiecărui aliment și determinat de aroma cărnii sau a legumelor, nu gustul șablon al rîntașului.

Dr. Serghei Secenov

...și cîteva rețete

SUPA VEGETARIANĂ

Se ia cîte o rădăcină de pătrunjel, păstîrnac și morcov, jumătate de ceapă, un sfert de țelină, un sfert de praz, un cartof săpunar. Curățim legumele, le spălăm și le tăiem mărunt. Le punem la fiert timp de o oră cu un litru de apă rece, apoi strecurăm zeama. Dacă e voie, sărăm puțin (Se recomandă în : gută, gastrită-ulcer, boli de inimă, colecistită, obezitate, convalescență, colite, diabet).

SUPA DE PRUNE

200 g prune fără sîmburi, 200 g apă, 20 g zahăr, 6 g făină. Fierbem prunele cu apa și zahărul, dăm prin sită și mai fierbem 5 minute cu făină amestecată cu puțină apă rece. Servim supa rece sau caldă, cu pîine prăjită sau biscuți. La fel facem supa de caise, cireșe, zmeură, piersici etc. (Se recomandă în : constipație, gută, boli de inimă, nefrită etc.).

SUPA DE SPANAC

150 g spanac, 200 g apă, 10 g făină, 5-10 g unt. Spanacul curățit îl opărim și-l tocăm cu cuțitul sau îl dăm prin sită ori prin mașina de tocat. Punem la fiert. Amestecăm făina cu puțină apă sau lapte rece, punem în supă și continuăm fierberea cîteva minute. Dacă e permis dregem cu jumătate de gălbenuș și o lingură de smîntînă dulce. Pentru diabetici facem supa fără făină. (Se recomandă în : boli de inimă, gastrită-ulcer, colite, colecistite, diabet).

BUDINCĂ DE SPANAC

250 g spanac, o chiflă sau 30 g fulgi de ovăz sau arpacaș fiert groș, jumătate de ou, 5 g unt, verdeață. Muiem chifla în apă, stoarcem bine, fărîmăm și amestecăm cu spanac fiert și tocat, gălbenușul, untul, verdeața și albușul bătut. Punem compoziția într-o cratiță mică unsă și fierbem în aburi timp de 30 minute sau coacem la cuptor, dacă este voie. (Se recomandă în : boli de inimă, gastrită-ulcer, colite, colecistite, convalescență, boala Basedow).

BUDINCA DE ROȘII

3 roșii, 3—4 linguri pesmet alb, jumătate pahar lapte, un ou, dacă e permis puțină sare. Ungem o cratiță mică, așezăm în straturi feliile de roșii și pesmetul, batem oul cu laptele, turnăm deasupra și coacem la cuptor. (Se recomandă în : colecistită, boli de inimă, boala Basedow).

CHIFTELE DE LEGUME

25 g din legumele permise de medic, fierte și scurse, o lingură brînză rasă (se poate și fără), verdeață, 30 g pesmet pisat, jumătate ou. Amestecăm bine, formăm chifteluțe subțiri, le tăvălim prin pesmet și le prăjim.

La fel facem budinca de legume, din tot felul de legume amestecate, pireu sau tăiate bucățele și legate cu un ou. Pentru bolnavii de ficat, legăm cu sos alb și fierbem budinca în aburi. (Se recomandă în : nefrită, boli de inimă, gută).

RULADA DE CARTOFI

250 g cartofi, 75 g făină, un ou, 30 g unt. Pentru umplutură folosim resturi de legume permise, brînză sau pireu de roșii. Fierbem cartofii, îi facem pireu, plămădim cu făină și oul. Întindem o foaie, ungem cu unt topit, presărăm umplutura, înfășurăm, învelim într-un șervet uns cu ulei și fierbem 30 minute în apă sau coacem la cuptor, stropind rulada cu puțin bulion de legume. Pentru cei cărora le este interzisă sarea, punem verdeață și pesmete rumenit. (Se recomandă în : gută, nefrită, boli de inimă).

RIZOTO

65 g orez, o ceapă mică sau o bucățică de praz, 20 g unt, 250 g bulion de legume. Orezul spălat și uscat îl tragem în unt împreună cu ceapa, stingem cu bulionul și fierbem acoperit, la un foc foarte mic, pe o tablă, 40—50 minute. Cu permisiunea medicului, preparăm orezul cu puțină carne de vițel ori de pui sau cu ficățel de pui.

FILMUL

Un interviu cu
Claude Autant Lara

Regizorul francez Claude Autant Lara, împreună cu prietenul și colaboratorul său, pictorul scenograf Max Douy au făcut nu de mult o călătorie în Uniunea Sovietică. Despre impresiile prilejuite de această călătorie precum și despre unele amintiri din lunga-i carieră cinematografică, Lara relatează într-un interviu publicat de „Sovetski Ekran", din care reproducem cîteva fragmente.

— Călătoria în U.R.S.S. e un vechi vis al meu. Am moștenit de la părinți o mare simpatie și un foarte viu interes pentru Uniunea Sovietică. Mama mea, cunoscută actriță a „Comediei franceze" și tata, arhitect și pictor, au fost la Moscova încă la sfîrșitul anilor douăzeci, ca membri ai unei delegații a oamenilor de teatru francezi, pentru a face cunoștință cu teatrul sovietic revoluționar. Rodul acestei călătorii a fost o carte în care tatăl meu a prezentat realizările tînărului teatru sovietic. Simpatia, aș spune chiar pasiunea pentru remarcabila artă a lui Eisenstein, Vsevolod Pudovkin ș.a. m-au decis, pe mine, foarte tînărul și foarte entuziastul cineast începător, să plec în U.R.S.S. pentru ca acolo, în rîndurile cineaștilor sovietici, să lupt pentru o lume nouă, mai bună.

Plin de hotărîre m-am prezentat atunci în fața lui Lunacearski, comisarul poporului pentru învățămînt, venit la Paris într-o misiune oficială. Lunacearski era foarte ocupat. Cu toate acestea n-a pregetat să piardă cîteva ore, pentru a demonstra tînărului încăpățînat care eram, că fiecare dintre noi trebuie să construiască o lume mai bună în țara sa, cu forțele artei sale naționale.

Și iată că în sfîrșit călătoria atît de dorită a devenit o realitate. Sentimentul marilor proporții, al amplitudinii în toate direcțiile, nu ne-a părăsit nici o clipă. Ne bucurăm pentru colegii noștri sovietici care dispun de excepționale condiții de lucru. Tot ceea ce am văzut și aflat ni se pare surprinzător nouă, celor care lucrăm în condițiile cinematografului comercial. E suficient să spunem, pentru comparație, că cele două serii ale filmului „Roșu și negru" am fost siliți să le terminăm în cincizeci și una de zile, sub amenințarea producătorului că ne va lipsi de posibilitatea de a duce lucrul pînă la capăt.

Am realizat în cariera mea peste douăzeci de filme... Am lucrat cu cei mai mari actori. În filmul meu „Le diable au corps" Gérard Philipe a interpretat primul său rol mare. Pe vremea aceea Gérard era foarte tînăr, vesel, glumeț. El și partenera sa Micheline Presle, o actriță admirabilă, extrem de vioaie, dar cu limba foarte ascuțită, se comportau uneori în timpul filmărilor ca doi școlari neastîmpărați. Iar cînd s-a întîmplat odată să ridic tonul pentru a-i potoli, Gérard a roșit ca un puști.

Marele actor a păstrat toată viața gustul poznelor. N-am să uit niciodată mica întîmplare petrecută în timpul filmărilor cu „Roșu și negru". Fusese fixată din ajun turnarea unui episod în care apărea Gérard Philipe. Dar la ora stabilită el nu era acolo. Foarte supărat am postat cîțiva colaboratori în fața intrărilor studioului, rugîndu-i să mă înștiințeze îndată ce apare vinovatul. A trecut o oră, dar Gérard nicăieri. Și deodată, spre surprinderea tuturor, ușa cabinei lui s-a deschis și „vinovatul" și-a făcut apariția în costumul lui Julien Sorel, machiat și arborînd cel mai nevinovat zîmbet. La întrebările mele insistente a răspuns că a stat toată dimineața în cabină.. A rămas și azi o taină pentru mine cum a izbutit să pătrundă neobservat în studio. Cred că lucrul a fost posibil numai cu ajutorul costumierei care ținea nespus la el...

...Dintre noile producții sovietice pe care le-am văzut, vreau să relev filmul „Vii și morți" care mi-a produs cea mai puternică impresie.

Galea Polskih, cunoscută spectatorilor noștri din filmul „Dingo, cîinele sălbatic" este protagonista „Romanței moscovite" filmul tineresc și optimist care a dobîndit una din distincțiile juriului la recentul Festival cinematografic internațional de la Cannes.

La ce lucrează

SERGHEI GHERASIMOV: Peste cîtva timp va începe turnarea primei coproducții sovieto-americane: „Întîlnire pe un meridian îndepărtat". Scenariul aparține scriitorului american Mitchell Wilson, fiind o adaptare a romanului său cu același titlu. În ce mă privește, particip la realizarea filmului în calitate de reprezentant al părții sovietice. În distribuție figurează cunoscuți actori sovietici și americani. Regia va fi semnată de Igor Talankin.

Aproape un an întreg am lucrat la scenariul unui film la care reflectez de multă vreme, un film despre ziariști Cred că acesta va intra curînd în lucru. Acțiunea lui se desfășoară în U.R.S.S. și S.U.A.

Dar lucrul la care țin cel mai mult este neîntrerupta mea activitate pedagogică la Institutul unional de cinematografie. Anul acesta în clasa pe care o conduc împreună cu Tamara Makarova și K. Tavrizian, își termină studiile cea de a patra promoție de tineri actori și regizori. Sper din adîncul sufletului că cinematografia noastră se va îmbogăți cu o nouă pleiadă de artiști interesanți.

★

TIHON HRENNIKOV: Scriu muzica pentru filmul în două serii „De unul singur", o transpunere cinematografică după romanul lui Nikolai Virta.

★

GRIGORI CIUHRAI: Am lucrat aproape un an la scenariul regizoral al filmului „Au fost odată un moș și o babă..." (după scenariul lui V. Frid și I. Dunski). Acum sînt în curs celelalte pregătiri preliminare turnării. M-am ocupat în același timp de probleme de organizare a producției și economiei cinematografice. La rezolvarea acestor probleme a luat parte un larg colectiv de creatori, producători, juriști ș. a. Am pregătit proiectul unui studio experimental unde să fie aplicate noi metode ale producției de filme.

★

IURI NIKULIN: După ce cineaștii au descoperit sub masca mea de circ calitățile unui actor de cinema, distribuindu-mă în filmul „Cînd copacii erau mari", invitațiile studiourilor se succed necontenit. În momentul de față joc primul rol pozitiv din „cariera" mea cinematografică — Glazîcev, lucrător a serviciul de dresaj al cîinilor polițiști din cadrul miliției, în filmul „Muhtar", regizat de S. Tumanov. Îmi plac mult trăsăturile acestui om de o deosebită noblețe sufletească. Eroul filmului, așa cum o anunță și titlul său, este cîinele Muhtar. Protagonistul său, Dick, a fost selecționat dintr-o mare mulțime de candidați canini. Întrucît a mai fost „distribuit" în două filme la studioul din Kiev, e obișnuit să se adapteze repede la ambianța platoului de filmare. Comanda regizorului — „Motor!" — acționează asupra lui ca o chemare la luptă. Turnarea este în plină desfășurare. Echipa noastră va pleca săptămînile acestea la Rostov. Sperăm ca pînă la sfîrșitul anului filmul nostru, la care am lucrat cu mult interes, să fie prezentat pe ecrane.

În curînd, la Karlovy Vary

Peste cîteva săptămîni în stațiunea Karlovy Vary își vor da din nou întîlnire cineaști din întreaga lume, participanți la cel de al XIV-lea festival internațional al filmului (4—19 iulie).

La competiția filmului artistic vor lua parte anul acesta 28 de producții cinematografice. Juriul va fi prezidat și de astă dată de rectorul Academiei muzicale pragheze Antonin Martin Brousil.

Festivalul va fi deschis de filmul sovietic „Hamlet" prezentat în afara concursului. Lupta pentru cele patru premii (Globul de cristal, un premiu special al juriului și două diplome pentru cea mai bună creație actoricească) se anunță interesantă, datorită filmelor ce urmează să-și dispute întîietatea. Amintim printre acestea „Liniște" (U.R.S.S.), „Omul din Rio" și „Jurnalul unei cameriste" (Franța), „Fata lui Bube" (Italia), „Străinul" (R.P. Romînă), „Noul Ghilgamiș" (R.P. Ungară), „Cer despărțit" (R.D. Germană), „Compania bărbaților" (R.F. Germană) ș.a. Cinematografia cehoslovacă va fi reprezentată de unul din filmele „Acuzatul", „Un bătrîn la culesul hameiului" sau „Briliantele nopții".

Continuînd tradiția competițiilor anterioare, cel de al XIV-lea festival de la Karlovy Vary va oferi cineaștilor o tribună de discuții, pe tema „Căile cinematografiei mondiale în 1964". De asemenea, va fi organizat aici și un simposion internațional al tinerelor cinematografii.

FILME NOI

„Doi oameni în stepă"

Două umbre înaintează prin stepă. Zile și nopți în șir, cu scurte popasuri.

Așa începe filmul „Doi oameni în stepă", o transpunere după nuvela lui Emanoil Kazakievici, a cărei acțiune evocă un episod din timpul celui de al doilea război mondial.

Djurabaiev, un ostaș kazah trecut de prima tinerețe a primit ordin să escorteze pînă la statul major un condamnat — pe Serghei Ogarkov, un ofițer foarte tînăr, agent de legătură, care nu și-a îndeplinit o misiune. Consiliul de război l-a condamnat la pedeapsa capitală, dar împrejurările au amînat semnarea sentinței, iar acum ea urmează să fie executată la statul major. Între timp armata s-a retras, statul major s-a deplasat mult și astfel cei doi sînt nevoiți să străbată un drum lung, pe un teritoriu pustiu, în care dintr-o clipă în alta trebuie să năvălească trupele hitleriste. Acest episod alcătuiește de fapt osatura filmului.

Situația tînărului Ogarkov e fără nici o ieșire. Și deși nu mai poate spera că va fi grațiat, nu e nici disperat, nici apatic, ci se comportă pînă în ultima clipă ca un adevărat soldat. Cînd se angajează ciocnirea cu hitleriștii Serghei luptă alături de Djurabaiev. Iar cînd acesta e ucis, continuă să lupte. După care pornește singur în căutarea statului major...

Filmul realizat de regizorul Anatoli Efros redă toate aceste întîmplări cu o mare simplitate. Nu întîlnești aici nici patos artificial, nici cuvinte emfatice. Diapazonul filmului se apropie mult de acela al unui documentar. Drama se naște din împrejurările în care se petrece acțiunea, din raporturile create între oameni.

Doi oameni în stepă... Dar filmul nu se rezumă la destinul acestora, după cum nu se oprește doar asupra războiului. Este un film despre eroismul cotidian, despre credința în marile idealuri.

De aceea acțiunea se desfășoară fără grabă. Obiectivul cinematografic pare să cerceteze caracterele din interior. Uneori el se apropie de personaje și atunci le reflectă chipurile printr-o oglindă care amplifică totul la maximum, alteori se îndepărtează ca și cum s-ar desprinde de destinele unor personaje singularizate — pentru a ne oferi perspectiva largă a evenimentelor.

O condiție esențială impusă actorilor de către regizorul Efros a fost aceea de a nu „juca" nici o clipă. De altfel, interpretul lui Djurabaiev, A. Nurikenov nu este actor de profesie, iar tînărul Valeri Babiatinski, a trecut prin clipe destul de grele pînă cînd a reușit să intre în pielea personajului.

Valeri Babiatinski în rolul ofițerului Ogarkov

E. Azernikova

IN JURUL LUMII

Masatecii locuiesc în junglă

...Junglа neospitalieră sugrumă poteca de parcă ar vrea să ne oprească din drum. Liane lungi şi subţiri se încolăcesc de pe un copac pe altul, împletind ciudate horbote. Uneori ele ne taie calea printr-o reţea fină dar rezistentă. Însoţitorul nostru, însă, care înaintează tăcut cu arma la umăr, o sfîşie numaidecît cu macheta — un fel de sabie mică, folosită la tăierea hăţişurilor.

Apezarea indienilor masateci ni se iveşte în faţa ochilor pe neaşteptate. Deodată, pădurea se deschide şi privirea surprinsă e reţinută de o pajişte mare, scăldată în razele mîngîietoare ale soarelui care apune şi presărată la întîmplare cu colibe.

La apariţia noastră satul prinde viaţă. Femei în rochii lungi multicolore, bărbaţi aproape goi şi copii cu desăvîrşire goi ne ies în întîmpinare, privind cu curiozitate şi cu oarecare neîncredere genţile şi aparatele noastre fotografice. Julio, un fotograf din Mexico, este „înarmat" din cap pînă în picioare cu aparatură fotografică, aşa încît atenţia generală e îndreptată îndeosebi asupra lui.

În cele din urmă îşi face apariţia şi Maurilio. Zarva se potoleşte numaidecît. Cu Maurilio ne-am mai întîlnit la Institutul naţional indian din Mexico. La drept vorbind, acolo ni se propusese să vizităm „patria" masatecilor, care locuiesc în sudul Mexicului, în jungla din preajma oraşului Oaxaca. Masatecii sau *guatimikamame*, cum li se mai spune, reprezintă unul din cele mai vechi popoare indiene, înrudit cu *mistecii* care în secolele XII—XVI au creat o înaltă civilizaţie, la nivelul civilizaţiei celebrilor incaşi...

Coboară noaptea

Dar cum trăiesc masatecii astăzi? Maurilio urmează să ne fie ghid. După ce dă cîteva explicaţii indienilor în limba guturală a masatecilor, el ne poftește în coliba lui.

Înăuntru pîlpîie un foc domol, aruncînd pete de lumină pe pereţi şi pe chipurile oamenilor. Curînd ni se aduce cina: un coş mare cu fructe de mango. Şi în timp ce curăţăm de coajă roadele aurii, se înfiripă o discuţie amicală.

— Masatecii sînt agricultori din tată-n fiu — ne spune Maurilio — dar în afară de agricultură se mai îndeletnicesc şi cu vînătoarea. În sat locuiesc 126 de familii. Pămîntul aparţine în întregime obştei de unde fiecare familie capătă în folosinţă o anumită parcelă. Institutul nostru îşi propune să restructureze viaţa tribului şi să lichideze înapoierea dar, mărturisesc, noul prinde foarte greu pe aceste meleaguri. Puterea continuă s-o deţină sfatul bătrînilor... Şi, bineînţeles, vraciul, care se numeşte „brujo".

— Am să-l pot fotografia? — se interesează Julio.

— Dacă o să accepte şi, bineînţeles, dacă nu te temi de vrăjitorii.

Intre timp în colibă intră un indian care se adresează respectuos lui Maurilio.

— Paturile sînt gata — ne spune prietenul nostru. Vă propunem să vă odihniţi după drum... În general locuitorii junglei se culcă foarte devreme.

Fiind singurul oaspete străin, mi se oferă un pat învăluit din toate părţile cu o plasă fină.

— Aici există milioane de insecte — mă lămureşte Maurilio. Întrucît nu sînteţi obişnuit cu ele o să le suportaţi cam greu.

Înainte de a mă vîrî sub plasă, ies afară din colibă. Jungla e pe cale de a adormi. Treptat strigătele păsărilor şi maimuţelor se potolesc. Dar din adîncul pădurii răzbat din cînd în cînd nişte sunete stranii, înfricoşătoare de parcă cineva ar geme, ar cere ajutor... Licurici neastîmpăraţi aleargă, sar şi zboară Pe cerul negru de catifea stelele strălucesc tot mai puternic.

În preajma somnului jungla are un farmec deosebit. Aerul e înmiresmat de aromele puternice ale pădurii. Frunzele, iarba şi florile se grăbesc să inspire răcoarea nopţii şi să-şi facă rezerve de umiditate înviorătoare pentru arşiţa de a doua zi.

La un moment dat, însă, bezna neagră care coboară ca un văl de nepătruns, este sfîşiată de lumini jucăuşe, iar glasuri înăbuşite rup tăcerea nopţii. Vînătorii pleacă în junglă în căutarea prăzii.

O însămînţare — trei recolte

Viaţa satului începe o dată cu ivirea întîielor raze de soare. Lătratul furios al cîinilor, cîntatul cocoşilor, plînsul copiilor şi glasurile gospodinelor gureşe se contopesc laolaltă în larma caracteristică uliţelor... Zgomotelor satului trezit la viaţă le răspund strigătele maimuţelor din junglă.

Masatecii pornesc devreme la munca cîmpului. Ogoarele cultivate cu porumb şi înconjurate de zidul compact al pădurii încep chiar din preajma colibelor. În acest ţinut e foarte greu să smulgi copacilor o fîşie cît de mică de pămînt. Pădurea e rezistentă şi puternică. Ea nu cedează uşor şi îşi înfige din nou rădăcinile în porţiunile defrişate.

Semănatul se desfăşoară simplu: cu ajutorul unor beţe ascuţite la vîrf femeile fac nişte adîncituri în pămînt în care aruncă apoi boabe de porumb. După care trei ani în şir, fără a mai fi lucrat, pămîntul dă recolte bogate; apoi masatecii defrişează o altă porţiune de pămînt, părăsind-o pe cea veche.

...Maurilio ne duce să vizităm satul. De fapt acesta n-are uliţe: colibele sînt aşezate la întîmplare. Viaţa oamenilor se desfăşoară în jurul colibelor, în văzul tuturor. Unii îşi ascut *machetele*, frizerul satului îşi tunde prietenii... Dedesubtul unui acoperiş de frunze de palmier atîrnă nişte cearceafuri albe, legate cu toate cele patru capete de o creangă. În timp ce mamele lucrează la cîmp, sugacii stau, sub supravegherea unei femei, în aceste hamacuri.

În jurul cîtorva colibe trebăluiesc trei sau chiar patru femei. Unele cos, altele gătesc sau hrănesc copiii...

— Mulţi indieni au cîteva soţii — îmi explică Maurilio. Femeile de aici trebuie să facă toate treburile. Unele vînează chiar la fel de bine ca bărbaţii. Priviţi!

Pe o potecă dintre colibe tocmai coboară ceremonios o familie: în frunte merge bărbatul urmat de trei femei, fiecare purtînd în spate cîte un copil, iar în mîini coşuri grele.

Ne apropiem de locuinţa indianului Moniko. Stăpînul casei, un bărbat de vreo cincizeci de ani, dă la rindea o scîndură. În preajma lui se joacă mai mulţi copii şi trebăluiesc cîteva femei. Soţiile lui Moniko nu intervin în discuţie. Viaţa lor se desfăşoară conform unor severe reguli nescrise. Nu pot participa la discuţii fără permisiunea soţului, iar dacă în colibă se strîng mai mulţi bărbaţi, soţiile pot intra numai cu îngăduinţa capului familiei.

Moniko ne întîmpină binevoitor şi ne povesteşte cu vădită plăcere despre viaţa lui. Maurilio îi traduce cu uşurinţă cuvintele în limba spaniolă.

— Toate aceste femei sînt soţiile mele — ne spune cu mîndrie Moniko. În afară de cinci neveste permanente am mai avut şi două vremelnice.

— Toată viaţa aţi locuit în această colibă?

— Într-o vreme două dintre soţii au locuit în altă colibă, spre a fi mai aproape de ogor. Dar de sărbători veneau întotdeauna aici.

O scenă obişnuită în satul masatecilor...

În jurul nostru forfotesc copii goi, atenţi la vorbele tatălui.

— Toţi îmi poartă numele — continuă Moniko arătînd spre fiii şi fiicele lui. Nu contează cine i-a născut: îmi respectă soţiile ca pe propriile lor mame.

— Ia spune, Moniko, îţi trebuie bani nu glumă ca să întreţii o familie atît de numeroasă — remarcă zîmbind Maurilio.

— O da! încuviinţează Moniko, luminîndu-se la faţă. În fiecare marţi cînd se taie vite în sat cumpăr carne de cincizeci de pesos şi o împart egal. Soţiile mele ştiu că sînt drept cu ele.

— Dar trebuie să muncească mult? — intervin eu.

Moniko stă puţin pe gînduri după care răspunde:

— Mult... Foarte mult. În general ele îmi sînt mai de folos decît le sînt eu lor. Fără ele nu mi-aş putea îngriji gospodăria.

„Metodele" vrăjitorului

Coliba brujo-ului, vrăjitorul satului, nu se deosebeşte prin nimic de celelalte locuinţe ale indienilor. Nu ştiu de ce, dar mă aştept să văd un bărbat vînjos, cu haine viu colorate şi cu o tamburină în mînă — pe scurt un şaman.

— Intră — ne răspunde un glas stins.

Omul care şade cu picioarele încrucişate pe podeaua de lut e posomorît şi absent şi priveşte tot timpul în jos. E înfăşurat într-o bucată de postav, iar fruntea îi e legată cu o fîşie de pînză roşie-albăstruie. Răspunde la întrebările noastre fără să ridice privirea din pămînt.

Brujo se bucură de mare autoritate în sat, ceea ce nu se explică numai prin misticismul indienilor ci şi prin faptul că el este şi „doftor", de altfel singurul din district.

— Îmi tămăduiesc bolnavii numai luni, marţi, miercuri şi duminică. În restul zilelor e interzis de dumnezeu. Nu-i pot tămădui noaptea pentru că pînă în zori duhul le părăseşte trupul.

La picioarele vraciului, aşezate direct pe o rogojină, se află boabe de porumb. Uneori le ia în pumn după care le aruncă iarăşi pe rogojină şi le cercetează cu aceeaşi privire absentă. Îl privesc cu luare aminte dar nu-i pot stabili vîrsta. Se spune că nimeni nu ştie cîţi ani are.

— Practici de mult medicina? — îl întreb eu.

— De mult, de foarte mult timp.

— Şi unde ai învăţat meseria?

— Nicăieri — urmează replica fermă a vraciului. Într-o noapte mi s-au arătat dumnezeu şi fecioara Maria şi mi-au adus nişte ierburi, multe ierburi. De atunci tămăduiesc bolnavi.

Maurilio îmi şopteşte că bătrînul cunoaşte aproape şaizeci de soiuri de ierburi şi frunze tămăduitoare. El „foloseşte" de asemenea şi procedee curat vrăjitoreşti. Are o sumedenie de „reţete". Pe corpul bolnavului aplică, bunăoară, cîteva ouă de găină, care sînt apoi îngropate în pămînt pentru ca boala să dispară. „Utile" sînt şi penele de struţ, dacă sînt aplicate pe regiunea bolnavă...

Dar înainte de a începe „tratamentul", vraciul ghicește. În acest scop ia un ştiulete de porumb şi curăţă un rînd de boabe pe orizontală. Întinde apoi pe rogojină o batistă albă şi rostește o rugăciune cunoscută numai de el. În cele din urmă zvîrle boabele de porumb pe batistă şi după felul cum sînt ele dispuse „citeşte" soarta bolnavului.

— Nu iau scump pentru tratament — ne arată **brujo**. Numai doi pesos. Dacă, însă, bobii îmi spun că n-o să-l pot vindeca pe bolnav, îi mărturisesc acestuia adevărul şi-l sfătuiesc să meargă la doctor în oraş.

Cîte capete are omul?

După ce părăsim locuinţa vraciului, întîlnim pe potecă două femei. Una dintre ele are ochii injectaţi şi plini de lacrimi.

— Merge să se tămăduiască — îmi spune cu amărăciune Maurilio.

...La fel ca **brujo** şi ca toţi ceilalţi locuitori vîrstnici ai satului, Maurilio ar fi rămas şi el analfabet dacă o întîmplare fericită nu i-ar fi venit în ajutor. Intr-o zi Maurilio, pe atunci încă băieţandru, a plecat împreună cu tatăl lui la tîrg. Acolo, însă, tatăl s-a îmbătat, s-a bătut cu cineva şi a fost dus numaidecît la poliţie. Micul indian a fost internat într-o casă de copii unde a învăţat să scrie şi să citească. După ce a absolvit şcoala, Maurilio a fost invitat să lucreze la Institutul naţional indian.

— Deocamdată nu putem concura cu **brujo** — îmi explică Maurilio. Dacă ni s-ar aloca o sumă mare de bani ar fi altceva. Am putea aduce în sat sau măcar în apropiere un medic.

— Dar tot aveţi unele realizări — observă Julio.

— In unele sate construim şcoli.

Maurilio ştie cîte eforturi trebuie depuse pentru lichidarea mizeriei, înapoierii şi analfabetismului din satele indiene. In Mexic există mulţi entuziaşti ca el. Institutul naţional indian, care a luat fiinţă în 1949 şi a reunit oameni de stat, fruntaşi ai vieţii publice şi savanţi cu vederi progresiste, încearcă să dezvolte economia, să ridice nivelul de trai al indienilor din Mexic. Pentru asta însă e nevoie de sume importante de bani, iar alocaţiile statului sînt foarte modeste.

...Şcoala — o colibă lungă ca o magazie, acoperită cu frunze de palmier — se află la marginea satului. Din pricina arşiţei, în ziua aceea cursurile au loc afară, pe pajişte. Cîteva zeci de elevi stau pe nişte bîrne şi ascultă explicaţiile învăţătorului.

Maurilio îi priveşte surîzînd pe copii. Îşi aminteşte de eforturile pe care le-a depus ca să poată înfiinţa această şcoală. L-a împiedicat nu numai lipsa de fonduri, ci şi împotrivirea indienilor bătrîni şi a vraciului. „Am trăit pînă acum fără şcoală, o să trăim aşa şi de acum înainte" — spuneau ei.

La un moment dat învăţătorul îi întreabă pe elevi, în limba spaniolă:

— Cîte mîini are omul?

— Două! — răspund cu toţii în cor.

— Şi cîte capete?

— Unul!

Apoi învăţătorul le explică cîteva cuvinte noi, după care elevii execută un cîntec în limba spaniolă. Micuţii indieni sînt radioşi, ochii negri le strălucesc de bucurie.

Lecţia s-a sfîrşit. Învăţătorul îi încolonează pe copii şi-i conduce către un stîlp pe care flutură drapelul în trei culori al Mexicului. Un elev, probabil cel mai silitor, coboară steagul.

După care elevii îşi salută învăţătorul şi o pornesc care încotro repetînd într-una:

— Picioare — două! Mîini — două! Capete — unu!

V. Cicikov

Recomandări: Produsele se spală în apă călduță în care se adaugă fulgi „Alba lux" (o lingură la 5 litri apă). Se clătesc în apă călduță și apoi rece. Se storc prin presare. Nu se usucă prin atârnare și nici pe sobă sau calorifer.

Cooperativa IGIENA

Sediul central: București
Str. Băcani nr. 1
telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg cuprinsul orașului București, cu personal de înaltă calificare profesională:

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente naturale reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

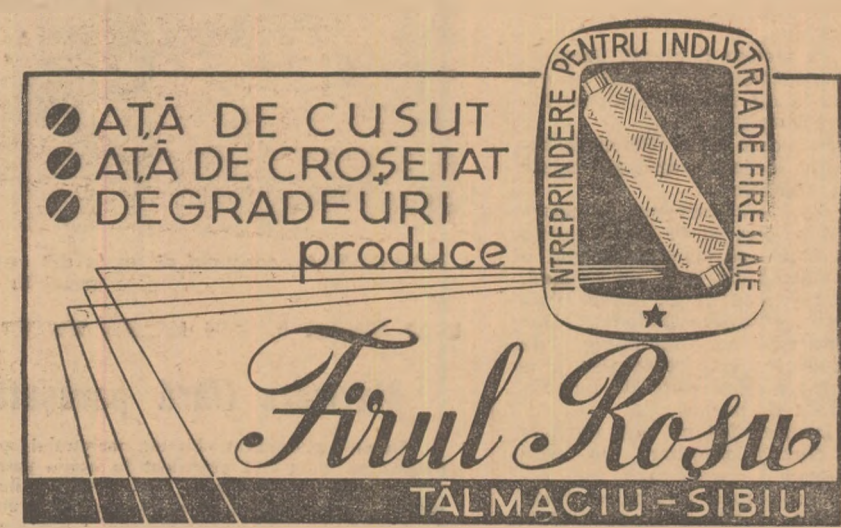

Fabrica de articole din tablă (F. A. T.) - Codlea

VINDE DIN STOC SUPRANORMATIV

următoarele materiale:

- **cristale pentru noptiere 350×430×5 mm**
- **tarozi witford, diferite dimensiuni**
- **filiere witford, diferite dimensiuni**
- **bandă laminată la rece 12×2 mm**

precum și alte materiale cuprinse în listele ce se pot consulta la F.A.T.-Codlea, serviciul aprovizionării, tel. 146

Adversarii se cunosc

Pînă la finala celei de a VIII-a ediții a campionatului mondial de fotbal mai este încă mult, dar în federațiile naționale și în presa sportivă a și început să plouă cu pronosticuri. Numărul lor a crescut mai ales după ce la 30 ianuarie a.c. comitetul de organizare al F.I.F.A. care s-a întrunit la Zürich, a stabilit, prin tragere la sorți, grupele participante. Așadar, adversarii se cunosc, se știu și datele cînd vor avea loc jocurile preliminare.

In frontul de luptă pentru cupa Jules Rimet se vor alinia 71 de echipe (număr record) împărțite în 16 grupe. Brazilia, care deține titlul de campioană mondială și Anglia, ca organizatoare a finalei campionatului, au căpătat dreptul de a intra direct în finale.

După părerea mea, în prima grupă europeană (Bulgaria, Belgia, Israel) Bulgaria și Belgia au șanse egale, dar judecînd după rezultatele de anul trecut belgienii parcă au totuși dreptul la un plus de speranță.

Despre grupa a doua (R.F.G., Suedia, Cipru) se poate spune că este o ecuație cu multe necunoscute. Și totuși, dacă am pune în balanță succesele înregistrate în 1963 de primele două echipe, măiestria suedezilor ar atîrna ceva mai greu decît cea a discipolilor lui Secp Herberger, fost, mulți ani la rînd, antrenor principal al selecționatei de fotbal vest-germane.

In grupa a treia (Iugoslavia, Franța, Luxemburg, Norvegia) lupta pentru dreptul de a juca în Anglia se va purta mai cu seamă între reprezentativele naționale ale Iugoslaviei și Franței. Deocamdată, în duelul lor de patru decenii, superioritatea este de partea fotbaliștilor iugoslavi. Totuși, victoriile francezilor asupra reprezentativelor Angliei și Bulgariei (în cea de a doua întîlnire) și mai ales introducerea în echipă a unor elemente foarte talentate va complica serios sarcina jucătorilor iugoslavi.

Deținătorii locului doi la precedenta ediție a campionatului mondial, cehoslovacii, au nimerit în grupa a patra împreună cu echipele Portugaliei, Romîniei și Turciei. Aceasta este, de altfel, grupa cea mai echilibrată. Oricare dintre sus-amintitele patru echipe poate ajunge printre cele șaisprezece finaliste.

In grupa a cincea (Elveția, Irlanda de Nord, Olanda, Albania), învingători vor fi, presupunem, fotbaliștii irlandezi, dintre care mulți joacă în colectivele profesioniste ale Marii Britanii.

Ungaria, Austria, R.D.G. au nimerit în grupa a șasea. Rivali de mulți ani, care și-au studiat și își cunosc reciproc foarte bine sistemul de joc, ei vor „trimite" probabil pe malurile Tamisei, ca reprezentant al grupei, pe fotbaliștii unguri.

Favoritul indiscutabil în grupa a șaptea este, după părerea unanimă a specialiștilor, echipa U.R.S.S. care se va întrece cu Danemarca, Țara Galilor și Grecia. Fotbaliștii danezi și sovietici s-au întîlnit de două ori în 1956. Ambele întîlniri — de la Moscova și Copenhaga — au fost cîștigate de sportivii sovietici cu scorul de 5—1 și 5—2.

In grupa a opta (Italia, Scoția, Polonia, Finlanda) victoria italienilor este indubitabilă. Dar pentru înlăturarea „barierei" scoțiene Italia va trebui să depună multe eforturi și multă măiestrie.

Așadar, zarurile au fost aruncate. Nu ne rămîne decît să așteptăm începutul luptei.

A. Perel

Primul sărut... conjugal al uneia din cele 30 000 de perechi care se căsătoresc anual la Moscova

Fabulă modernă

Erau patru prieteni. Dintre ei, Petea era cel mai slab. Ca să se întremeze, lua dimineața untură de pește.

Primul a plecat Kolea Smirnov. A plecat în Nord și s-a întors peste trei ani încărcat de medalii și cu tîmplele încărunțite.

În acest timp Petea făcea exerciții cu haltere.

Al doilea a plecat Vitea Stepanov. A plecat pe un șantier și s-a întors peste cinci ani, în trecere spre alt șantier.

În acest timp Petea trecuse de la halterele de trei kilograme la haltere de cinci kilograme.

Al treilea a plecat Sergheì. A plecat și nu s-a mai întors. Piloții de încercare nu se întorc întotdeauna.

În acest timp Petea a început să facă frecții și masaje cu apă rece.

Apoi s-a antrenat să doarmă pe jos, să se scalde iarna în copci, să stea culcat gol o jumătate de oră pe zăpadă, să mănînce carne crudă și să nu se enerveze niciodată. Dar cînd alții au avut nevoie de sănătatea lui, Petea și-a procurat o adeverință de incapacitate de muncă.

Drumul lui pe mai departe e clar și simplu: va îndoi potcoave, va dărîma un cal cu un singur pumn, va roade oțelul cu dinții și va ieși la pensie cu o sănătate de fier.

Petea va trăi pînă la 120 de ani și pe mormîntul lui va scrie: „Aici zace un om care s-a pregătit de mic să lupte cu greutățile. În viață a știut să le ocolească cu abilitate".

F. Kamov

Aterizare (fără parașută) la punct fix

La un antrenament obișnuit, maestrului sportului Iuri Belenko i s-a întîmplat un lucru fără precedent în istoria parașutismului.

Totul decurgea normal. Un „AN-2" i-a dus pe parașutiști pînă la înălțimea de 1 000 de metri de unde, unul cîte unul, s-au lansat sub cerul senin de primăvară. Tema antrenamentului: aterizare la punct fix. Iuri Belenko a deschis ușa avionului, cu un gest obișnuit și-a trecut palma peste parașuta de rezervă care-i încingea mijlocul, și-a ridicat ochii spre soarele strălucitor și a sărit. Era cam a 900-a săritură din activitatea lui de parașutist.

Cele 60 de secunde care au urmat au fost o luptă crîncenă pentru viață. Parașuta nu se deschisese! Suspantele s-au încîlcit și au pătrins în captivitatea lor perfidă cupola de mătase, nepermițîndu-i să se umple cu aer. În căderea lui rapidă, Belenko auzea șuieratul ascuțit al vîntului și un gînd i s-a înfipt ca un cui în creier: „Să fie sfîrșitul?" Pămîntul, marele și bunul pămînt, care acum îi devenise pe neașteptate dușman, venea vertiginos în întîmpinarea parașutistului.

Trecuseră doar cîteva secunde, dar lui Belenko i-au părut o veșnicie. În spatele lui cupola mototolită se bălăbănea ca o zdreanță. Atunci s-a hotărît să deschidă parașuta de rezervă. Mîinile au găsit singure inelul rece și au tras cu putere de el. În fața ochilor parașutistului a izbucnit cupola de mătase. Primul lui gînd a fost să o îndepărteze cît mai iute de cealaltă. Dar mătasea alunecoasă s-a smuls din mîinile lui cu atîta forță încît Iuri a simțit o puternică arsură în palme. Parașuta de rezervă s-a lovit de suspantele celei principale și s-a încurcat în ele, acoperind fața parașutistului. Acum Iuri nu mai vedea nici cerul, nici pămîntul. Cît timp trecuse? Cîți metri mai erau pînă la pămînt?

Într-o încordare literalmente supraomenească, Iuri și-a aruncat cu putere mîinile în lături reușind să scape din fața de mătase a parașutei. Acum vedea pămîntul. Jos se agitau cîțiva oameni. Iuri i-a numărat: erau cinci. Fugeau cu o fîșie lungă și îngustă de foaie de cort pe care parașutiștii o numesc „masă".

Iuri a înțeles îndată ce are de făcut. El a început să-și dirijeze corpul în așa fel încît să aterizeze la punct fix, în sensul cel mai strict al cuvîntului. Căci deși lungă de 15 metri, „masa" nu măsoară în lățime decît un metru și ceva.

Pămîntul era acum foarte aproape. Iuri n-avea voie să greșească nici măcar cu un centimetru. Oamenii încremeniseră ținînd sus deasupra capului „masa". O ultimă încordare a trupului și picioarele parașutistului au luat contact cu foaia de cort.

...Iuri și-a venit în fire la clinica unde a fost transportat și unde, sub atenta îngrijire a medicilor, se însănătoșește rapid. Visul lui e să-și reia cît mai grabnic salturile. Cu parașuta, evident.

I. S.

VARIA • VARIA • VARIA • VARIA • VARIA • VARIA • VARIA • VARIA

Corespondență... în sticle

Scrisorile călătoresc în plicuri. Dacă cineva ar trimite o scrisoare într-o sticlă ar fi taxat cel puțin de original. Și totuși oamenii de știință folosesc deseori acest mijloc de expediere a corespondenței. Dar în acest caz rolul de factor poștal revine valurilor mării și uneori cîmpurilor de gheață. Poșta în sticlă se practică pe scară largă pentru studierea curenților marini.

Așa s-a procedat, de exemplu, la studierea curenților de suprafață din regiunea mărilor Ciukotka și Bering. 1653 de sticle au fost expediate din 35 de „oficii poștale". „Plicurile" au înghețat și au călătorit împreună cu masivele glaciare. După un an au fost pescuite 129 de sticle. În anul următor — încă 33. Cu ajutorul lor s-a putut stabili că viteza medie orară de derivă a ghețurilor din mările Ciukotka și Bering variază între 0,5-1 nod. În felul acesta corespondența în sticle ajută să se alcătuiască hărțile curenților marini.

Amazoane moderne

În junglele Braziliei viețuiesc două mici triburi indiene de amazoane. Amîndouă sînt alcătuite exclusiv din femei și copii și trăiesc lîngă frontiera Braziliei cu Guiana Franceză. Amazoanele moderne duc un trai pașnic, se îndeletnicesc cu vînătoarea și pescuitul. Ele manevrează cu iscusință suliițele și harpoanele.

Izgoniți, bărbații triburilor s-au stabilit destul de departe de așezările amazoanelor. Ei își pot vizita nevestele doar o dată pe an, în februarie, dar și atunci nu sînt tolerați decît două săptămîni.

Pentru amatorii de submarine

Un submarin obișnuit este o navă care cîntărește multe tone și măsoară cam 30—50 de metri. Dar iată că un laborator din S.U.A. a început să execute comenzi de submarine cu gabarit mic. Ele nu depășesc lungimea de șase metri și sînt calculate pentru un echipaj de numai doi oameni. Submarinele miniaturale se pot scufunda pînă la o adîncime de 40 de metri și navighează sub apă timp de opt ore. Ele sînt acționate de un motor electric de cinci cai putere și funcționează pe bază de curent continuu.

Același laborator studiază acum un nou model de „microsubmarin" cu cinci locuri și o durată de navigație mai mare.

(Din „SMENA")

Conservatorul privighetorilor

Se știe că asul neîntrecut al trilurilor este privighetoarea.

În U.R.S.S. s-a făcut o clasificare în ce privește măiestria cîntăreților nopților de vară. Multă vreme locul întîi a fost ocupat de privighetorile din Kursk a căror „școală" n-a putut fi egalată și întrecută mai bine de un secol. Cu ajutorul datelor culese și al memoriei populare, specialiștii au stabilit că la sfîrșitul secolului trecut măiestria privighetorilor din Kursk a atins apogeul pentru ca apoi, nu se știe din ce pricini, să slăbească.

Începînd cu anul 1954 cele mai bune „voci" s-au înregistrat printre privighetorile din Belovejsk. „Conservatorul" din Belovejsk este deocamdată cel mai puternic, deși Moscova a început să-i asalteze serios autoritatea.

Unii ornitologi sînt de părere că oricît ar fi de talentată o privighetoare tînără, ea nu poate cînta cu adevărat. Pentru a ajunge la acest stadiu trebuie să le asculte mai întîi pe privighetorile mature, cu o experiență bogată și să învețe de la ele. Instabilitatea gloriei artiștelor lirice zburătoare, care, cum am văzut, s-a mutat dintr-o localitate în alta, s-ar putea astfel explica prin dispariția „cadrelor didactice calificate" care să pregătească schimbul de mîine.

Acum cîțiva ani solistele cu pene și-au stabilit cuiburile în parcul „Sokolniki" din Moscova. Și nu în orice punct al lui, ci aproape de estrada deschisă din parc. În timpul concertelor privighetorile îi studiază probabil pe clasici.

Cercetătorul științific P. Smolin de la muzeul Darwin din capitala Uniunii Sovietice a făcut studii interesante care l-au dus la concluzia că privighetorile imită... orăcăitul broaștelor. Dar nu-l imită pur și simplu, ci îi dau o interpretare proprie.

E. Romanov

40 460 REDACȚIA: București, Piața „Scînteii". Tel. 17.60.10. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.